

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXIX

Červenec - srpen 2020

číslo 7-8

Vdovec Jan

Vdovec Jan sedí v kostele
ruce sepnuté, hlava sehnutá ke kolenům
Černě opálené ušní boltce jak štíty hor
Na suchém krku řetízek
od Boženky
před týdnem skonala

Tesař Jan má smutek
Na shrbených zádech bunda od Vietnamce
stovky postavených střech
hektolitry kořalky

Stařec Jan schoulený do sebe
Pláče
Před ním sedí Lucinka s maminkou
Tříletá sojka na starého pána kouká
pozorně a vážně
Pak ta malá treperenda podleze lavici
položí ručku na kostnaté Janovo koleno
A on
zdvihne hlavu
a usměje se

/M

Mír mezi národy je závislý na míru v li-
dech samých.

Josef Čapek

Úvodem

Před 70ti roky dost našich předků v peticích žádalo nejpřísnější tresty pro křivě obviněné dříve než proběhly soudy. Tím zločinné komunistické vládě umožnili vraždu Milady Horákové a dalších stovek nevinných. ... Před pěti roky náš prezident pošpinil Ferdinanda Peroutku z obdivu k Hitlerovi. Teď Městský soud v Praze potvrdil, že M. Z. statečného novináře nařkl nespravedlivě. Prezident nemůže být za lež stíhán. My, občané, se své odpovědnosti nezříkáme - svobodně jsme si na Hrad necharakterního člověka zvolili (i na doporučení některých našich prelátů), prohraný soud za prezidenta zaplatíme. Milému Janu Rybářovi blahopřejeme k jeho 89. narozeninám. /v

VOX POPULI – VOX DEI

Hlas lidu - hlas Boží. Aklamací lidu bývalo zvoleno mnoho biskupů i papežů. Kde jsou ty časy! V Německu chtějí biskupové v synodálním plánu obnovy dát platný hlas i „laikům“. Zákoníci ve vatikánské Kurii to zatrhli. Kde jsou ty časy, kdy Čechové chtěli kalich pro všechny, jak si to přál Ježíš, a dopadli jako ti Němci dnes. Jenže - Čechové tehdy neustoupili, nastaly hrozné války, ale Řím přesto neustoupil... Dnes potřebujeme apoštoly. Nabízejí se muži, ba i ženy, ale Kurie je i dnes neoblomná. Proč nestojí před Vatikánem tisíce lidí a nežádají to? Dnes už na ně nemohou poslat křížáky! Proč nestojí před biskupskou rezidencí tisíc lidí: chceme apoštoly, ne úředníky!? Nestojí tam, protože chybí takový Jan Želivský, takový Jan Hus, chybí nadšení - všude jen lhostejnost...

Jan Rybář

K vítězství zla stačí, aby slušní lidé nedělali nic.

Talmud

Skutečný zápas neprobíhá mezi Východem a Západem, ani mezi kapitalismem a komunismem, nýbrž mezi vzděláním a propagandou.

Martin Buber

Život nezískává na hodnotě délkou, trváním, ale hloubkou, obsahem... Čteme-li něčí životopis, také jej nehodnotíme podle tloušťky knihy, ale podle bohatosti obsahu a formy zpracování.

Jiřina Šiklová

JAKUB DEML NAPSAL V ROCE 1919

Naříkáte, Farizeové a Zákonníci, nad osudem „Marianského Sloupu“ pražského, ale vy, Huynové, vy Skrbenští, vy Kleinové, vy Tvarůžkové, vy Habsburkové pobořili jste tisíce a statisíce „marianských sloupů“ duchovních, což jest milionkrát zločinnější a může se takto říci, že ten mariánský sloup v Praze strhovaly ruce vaše, vy svatokrádežní nájemníci. Strhovali jste jej tři sta let, až se vám to konečně podařilo a teď to svádíte na nevěrce, vy mnohoplodní otcové nevěrců! Nejedná se vám o víru, která hyne tím, že jste na místech, kde vás ani Kristus, ani národ nechce, nejedná se vám o víru, nýbrž o panování, nejedná se vám o evangelium, nýbrž o porobu Čechů!

Pravá láska je ta, v níž máme větší radost z druhého než ze sebe.

Gandhi

Demokracie není pouze politický systém, stojí nejen na existenci ryze politických struktur, nýbrž i na jisté kultuře komunikace, kvalitě vztahů mezi lidmi a lidským skupinami; může přežít jen v určité „morální hemisféře“ sdílených základních etických hodnot.

Tomáš Halík

Lidová volba prezidenta bude chyba. Protože čím větší počet lidí něco rozhoduje, tím nižší je výsledek. Proto bývají rozhodnutí „Vysoké budy“ ve Zlíně tak správná: má pět členů.

Ludvík Vaculík

ČERVENCOVÉ SVÁTKY

Ivan Štampach

Letní svátky, 5. a 6. července, jsou snad jen shodou okolností den po sobě. Pobízí nás to ke hledání jejich souvislosti. Nabízí se motiv. Zatímco počátky křesťanství v Česku byly spojeny jazykově s latinou a podřízeny církevní autoritě v Bavorsku, zavedli Cyril a Metoděj liturgii ve slovanském jazyce a arcibiskup sídlil v hranicích Velké Moravy.

Hus se věnoval češtině, reformoval její pravopis a kázal česky v kapli Betlémských mládětek pro tento účel postavené. Jeho druhý život je vyprávěn jako příběh sporu prostého českého lidu s bohatými a mocnými Němci.

Tento význam svátků už dnes tolik nereznouje. Podrobnější znalost dobových postav a událostí a další etapa dějinné zkušenosti nedovolují, abychom byli tak jednostranní. Německého jazyka byli například husitští kněží v čele Mikulášem z Drážďan, snad autorem myšlenky obnovy přijímání pod obojí, a s ním Oldřich ze Znojma, Jan a Petr ze Žatce, Lorentz z Reichenbachu a Friedrich Reiser.

Husovi se připisuje výrok, že je mu milejší Němec, který se drží zákona Božího než Čech, který se mu zpronevěruje. A toho se husité drželi. Lidé s německým mateřským jazykem byli mezi radikálními husity i později mezi kališnickými měšťany a šlechtou. Rovněž Jednota bratrská měla sbory obou jazyků a v Sasku později našli její exulanti zázemí, ze kterého se šířila dál. Její celosvětové centrum je i dnes v Herrnhutu.

Jaký by mohl být jiný motiv, proč údajně věrozvěsty a kostnického mučedníka i dnes připomínat? Misie vyslaná cařihradským patriarchou neznamenala náboženský rozdíl. Východní, byzantská, řecky mluvící církev a církev římská, latinská se ještě s dočas-

nými výhradami uznávaly, užívaly společné krédo, než je římská církev upravila a tvořily jeden celek.

Motiv povolání soluňských bratří byl spíš politický. Velká Morava neměla být připoutána k Franské (případně potom Východofranské) říši. Mělo se v ní prosadit to pojetí kultury, civilizace a politiky, které je až dodnes doma především v Rusku a pak u ostatních východních a části jižních Slovanů.

Jedno z hesel českého národního probuzení vyžadovalo skoncovat s Vídní a Římem. A to přes varování Karla Havlíčka Borovského mělo znamenat přichýlit se k ruskému „tomu tam dubisku“. Již dříve se odehrálo několik pokusů o příklon k Východu, ale vazba na Západ vždy nakonec zůstala zachována.

Respekt k lidství a k jedinečnosti každého člověka, program občanských svobod a lidských práv včetně práv sociálních se navzdory autoritářské západní církvi prosadil v tom civilizačním okruhu, kterému je co vyčítat, ale se kterým jsme spojili osudy nejpозději do konce 11. století.

Obhájci křesťanského Východu ukazovali jeho přednost na tom, že proti nesrozumitelné latině má liturgii ve slovanském jazyce. Je to takzvaná církevní slovanština, která petrifikovala jazyk makedonských Slovanů 9. století. Zatímco západní církev výlučnou latinu opustila a mluví už všude domácími jazyky, museli dlouho třeba Rumuni nebo Albánci sledovat bohoslužbu v pro ně naprosto nerosumitelné církevní slovanštině a v tomto jen částečně srozumitelném jazyce se nadále celebruje liturgie v Rusku i jinde dodnes. Zatímco Západ přišel s kritikou kapitalismu a nabídl, a snad zčásti i realizoval program demokratického socialismu, alespoň v zatímní kompromisní podobě sociálního právního státu, Východ pod záminkou nastolení socialismu zavedl krutou diktaturu.

Po jejím krachu se vybarvila konzervativní, nacionalistická, autoritářská mentalita jeho protagonistů.

Evropský Východ má nepochybně potenciál, který bychom nemuseli, a asi neměli přehlížet. Ukazují to giganti ruské filosofie, literatury, výtvarného umění a hudby. Jsou stálou součástí našeho světa. Vysmívat se „Rusákům“ jako národu je slaboduché. Jen je třeba si všimnout, že právě naše kultura přišla s projektem, podle kterého Evropa má dýchat oběma plicemi.

Kritický odklon od východního politického programu by se nám o svátku Cyrila a Metoděje mohl spojit se zájmem o vše podnětné, co Východ nabízí.

Husův náboženský spor s římskou církví už dnes neřešíme. Možná už dnes jeho razanci nerozumíme. Hus však zůstává inspirátorem v tom, jak reagoval na církevní autoritu. Nebyl ochoten přistoupit na kompromisní formulace, se kterými za ním přicházeli ve snaze vyhnout se tragédií. Všechno to mělo znamenat, že přijme nějaké teze, protože je předkládá koncil pod (v den jeho odsouzení již) předsednictvím řádně nastoleného papeže.

Hus připouštěl, že se mýlí, pravda pro něj měla přednost před loajalitou. Ale chtěl něco na začátku patnáctého století stále ještě nepřijatelného, totiž aby mu dokázali ze společně přijímaných pramenů, že je na omylu.

Hus byl dítětem své doby, nebyl českým nacionalistou, nebyl náboženským liberálem, ale svým přesvědčením, že se má ve sporu s autoritou držet svědomí, i kdyby ho to stálo život, předběhl svou dobu. Spolu s humanismem, který byl poprvé formulován jen o pár desetiletí později v Itálii a s reformací dalšího století (která se k němu hlásila) předznamenal náš věk a jeho ještě neuskutečněné možnosti.

KÁZÁNÍ DANIELA KVASNIČKY

v Litomyšli, v den památky

J. Husa 6. 7. 2020

Hospodin se postavil, povede spor, stojí, aby vedl při s národy. Hospodin zahajuje soud se staršími svého lidu a s velmoži jeho: „Spásali jste vinici, máte ve svých domech, oč jste obrali utištěného. Jak to, že deptáte můj lid a drtíte tvář utištěných?“ je výrok Panovníka, Hospodina zástupů. (Iz 3:13-15)

Ale cokoliv mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu. A vůbec všechno pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všechno. Pro něho jsem všechno ostatní odepsal a pokládám to za nic, abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Krista – spravedlností z Boha založenou na víře, abych poznal jej a moc jeho vzkříšení i účast na jeho utrpení. Beru na sebe podobu jeho smrti, abych tak dosáhl zmrtnýchvstání. Nemyslím,

že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši. Kdo je dokonalý, ať smýšlí jako my; a jestliže v něčem smýšlíte jinak, i to vám Bůh objasní. Jen k čemu jsme již dospěli, toho se držme. (Filipanům 3:7-16)

Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice. Mějte se na pozoru před lidmi; neboť vás budou vydávat soudím, ve svých synagógách vás budou bičovat, budou vás vodit před vládcy a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jim i národům. A když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit. Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho Otce. Vydá na smrt bratr bratra a otec dítě, povstanou

děti proti rodičům a připraví je o život. Budou vás všichni nenávidět pro mé jméno; ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. (Mt 10:16-22)

Mistr Jan Hus

Mám kázat, ale ona to na tomto místě musí být tak trochu táborová řeč. Myslím tím, že jsme venku pod lipami a že může někdo zaslechnout třeba jen větu, jeden odstavec. Je to táborová řeč také tím, že se pokusím o věrnost slovům Mistra Jana a věrnost slovům Pisma svatého věda, že všechny zdroje spotřebováváme, přetavujeme a prožíváme nutně ovlivnění dneškem a tímto prostředím. Víím, že mne pochopíte po svém... Ostatně: Jan Hus byl také synem své doby. A divil by se, co se jeho jménem říkalo pár let po jeho smrti. Každého z nás formuje jeho doba. Více, než si připouštíme. Je to tak. Ať je nám tedy Pán Bůh milostiv!

Podívejme se tedy na Husovu dobu, na naše dějiny: Když císař římský, Karel toho jména

čtvrtý, žil ze všech sil svoji dobu vrcholného středověku, myslel to nejlépe, jak uměl. A je lehké, ale pošetilé mu to vytýkat.

- Země obratnou vládou bohatla, oplývala ostatky svatých a s nimi spojenými průvody, kde se vystavovaly k uctívání
- V českých zemích se ozývaly cizí jazyky a celé oblasti byly svěřeny Evropanům, kteří ale nemysleli evropsky, nýbrž po svém, mocensky. A to nutně muselo jednou dozrát k národnostním střetům
- Architektonický koncept Prahy jako nového Jeruzaléma rostl spolu se zbožnou představou o důležitosti města. Zatímco se stavby v následujících bouřích někdy i ničily, mylná představa o spásné důležitosti Prahy přetrvávala
- Univerzita, vzdělanost, umění rozvíjely své chápání světa. Ale stávaly se nerosrozumitelnými, pro běžný a těžký život nepoužitelnými. V následných bouřích vypadaly jako brzda pokroku
- Rostly kostely, kláštery i jejich moc a bohatství, církev propracovala liturgii kleriků bez potřeby účasti laiků. Kněz měl ještě i v bouřné době po Husově smrti důležitost, důstojnost a vážnost, která mu zjevně nepatřila. Však - byl to jen člověk
- Když byla řeč o císaři Karlovi, tak hned jeho potomci, ambiciózní muži, nebyli šťastni. Václav čtvrtý, kterému ležela na bedrech odpovědnost a nic kolem už nešlo tak snadno a s rozmachem, jako před tím. A Zikmund, Sigismund-česky snad Vítězslav či slavný vítěz, jenž potřeboval především zvítězit. Jeho diplomacie v řeči sedmi jazyků, kterými mluvil, oslňovala, ale neuchvacovala velké ani malé. Na to byl příliš namyšlený a vztekly (což měli Lucemburkové možná rodově). Jak lidské. A jak osudové!

Starosmluvní Izajášův text nám připomíná, že to pohodlné odírání jednoho druhým, slabého bohatými velmoži, probouzí nejenom tekutý hněv, který vyplavuje revoluce, ale také hněv Boží. Tekutý hněv lidí pak drásavě káže mravy a stíhá všechny člověčiny. Na místě Božím neodpouští a nezmocňuje k novému životu, ale trestá, ba zabíjí. Zabíjí, aby byl za chvíli zabit. Požrán bouří, kterou rozbouřil. Na rozdíl od toho, Boží hněv opakovaně - jak je na začátku Izajášova proroctví znát - volá „Pojďte, projednejme to...!“ Vyjednává, nelicituje zlevňováním viny, ale otevírá nové začátky odpuštěním za vysokou cenu.

Jistě můžete namítnout, že jsem rýsoval historický pohled hůře, než byl. Že proti úpadku dělali všichni, co mohli. A že byla přece bratrstva obnovující život víry s humanistickým nasazením skutečné služby potřebným. Ještě, že byly ty univerzity, práce učenců a kazatelů...

Ale nic z toho nemohlo ubrzdit hluboký rozkol ve společnosti. Nic z toho nezastavilo hordy malých, ale i větších, kterým se hodilo

prepádávat a loupit. Když lapky vysála z českého království nějaká válka, kde uplatnili svoje řemeslo, byl chvilku klid a všichni si oddychli. Neléčená bolest chudoby, vykořevení, snad už i národnostní třenice a rozkoly. Hus se z pohodlného univerzitního kněžíka, který měl rád měkká roucha, stává v té době kazatelem evangelia, které volá po obnově lidských srdcí. Zarískoval s Kristem jako apoštol: „*Ale cokoliv mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu. A vůbec všechno pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všechno. Pro něho jsem všechno ostatní odepsal a pokládám to za nic, abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Krista.*“ (Filipanům 3:7-9)

Tekutý hněv lidí, vyplavený později v husitských bouřích, byl Janu Husovi cizí. On káže a věří v evangelium. Je politicky naivní, protože nepředpokládá zlé. Chce se v Kostnici nechat poučit, touží disputovat. Zapomíná, že je před říšským soudem převlečeným za církevní koncil, kde nic nemůže dopadnout dobře, ani kdyby odvolal, jak se po něm chce. A ještě něco: Mistr Jan také odmítal laborovat nad povahou chleba a vína na oltáři. Nefilozofuje, káže a podává. Říká: „*Tajemství svátosti oltářní jde nad smysly a nadání pouhého člověka, ješto od tohoto pouhého člověka zde na světě nemůže být pojato ani pochopeno.*“ Vselijaké filozofie horlivě probírala každá strana bouří i po Husově smrti. A to ze všech sil. Copak netrvaly stále hádky o to, co se vlastně děje při eucharistii, nevy-slovovaly se přísné důrazy a zákazy? Copak nebyla u husitů divná až magická úcta k hosti-ti, která ospravedlňuje snad i vraždění?

Každého formuje také jeho doba, současné pochopení historie i evangelia. I my jsme po hojných deseti letech došli do okamžiku, ve

kterém se pomalu hromadí nashromážděný tekutý hněv. Kdo neví, o čem mluvím, tak ať naslouchá tomu, co se říká a píše. Taková slova, tak tvrdé soudy, které se vymykají všemu rozumu. Pocit důležitosti národa přetrvává a tak se objevuje národnostní nesnášenlivost a nechutě. Nemůžeme se věnovat slabším, potřebným, běžencům a sténající přírodě. To my a naše břicha volají po záchraně. Hledají se viníci jakéhokoliv ne-zdaru, neodpouští se. Moralizuje se. Řešíme jednotlivé a nutně rozdílné důrazy svých církevních uskupení s takovou odsuzující úporností, že je to až zarážející. Myslíte si, že je to křesťanské? Myslíte si, že to někoho zajímá, jak zrovna my chápeme chléb a víno na stole Pánově?

Sestry a bratři, přátelé, hosté:

1. Je čas zastavit se a pro velké bohatství našeho povolání, pro dobrý osud, který nám poskytuje evangelium, se učít od Husa a našich otců z různých tradic. Jak říkal apoštol (parafrázují): „Poznat Krista, moc jeho vzkříšení i účast na jeho utrpení.“ To rozhoduje, ostatní je služebné a případné. „Brát na sebe podobu jeho smrti, abychom tak dosáhli zmrtvýchvstání.“ Postavit si Krista jako vyššího, než všechno to naše

2. Je čas začít počítat s tím, že ve službách pravdy a lásky není a nebude přízně světa. Že je třeba proplouvat „s opatrností hadů a prostotou holubic“ jak říká Ježíš v evangelium. Přičemž Pán myslí na ty prapůvodní vlastnosti hada a holubice z knihy Genesis. Had byl v ráji nejzchtralejší ze vši polní zvěře, ale to není možno pochopit jen jako rafinované zlo, jak to překládáme a vykládáme. Ale opatrnost hada je podle původního textu v poznání, dovednosti, dokonce civilizovanosti a moudrosti, jak to chápou původní jazyky Bible. A podobně holubice, která si nezadala s nečistotou, ale vracela se k Noemovi do korábu po potopě zas a zas. Až ve chvíli, kdy mohla hnízdit, zůstala mimo loď

3. Je čas dát prostor Duchu svatému. Mluvit i s nepřáteli. Neskandalizovat zlotřilé velmože, nepřítvrzovat, neobracet se zády k fízlům a trollům. Nenadávat lidem bez širokého rozhledu. Těm, kterým stačí oslovení „čau, lidi“ přijít ještě s mocnější blízkostí a pochopením. Jednomu po druhém se věnovat, ztráčet čas. A kde skončí debata, tam stát před lidmi zranitelně svědecky, s důvěrou v Božího Ducha, který dá ta pravá slova. Hus se z univerzitního učence v posledních chvílích svého života stal Ježíšovým vyznavačem bez proklínání a hněvu. Ještě na hranici, jak nám to zachovali svědkové upálení na břehu Rýna, se odvolával ke Kristu. Nevolał po soudech nad vrahy. Pokorně prosil o Boží milost nad sebou samým. A to se wpisuje hluboko do života všem, kteří ty viděli a podnes slyší. Amen

Žádáme vás, bratři, abyste uznávali ty, kteří mezi vámi pracují, jsou vašimi představený-

JSME MENŠINOU

Ještě v polovině 20. století byla většina obyvatel u nás pokřtěná. Později byl už křest společensky nevýhodný. Dnes jsme menšinou. Ježíš řekl: „Nebojte se, že vás není mnoho. Buďte ve světě solí a kvasem. Stačí špetka soli, aby se jídlo nekazilo a mělo chuť. Trocha kvasu rozhybe těsto k nové kvalitě pokrmu.“

Mezi „jen“ pokřtěným a Ježíšovým učedníkem je rozdíl; učedník jde odvážně s Ježíšem „hasit i to, co jej nepálí“. Mnoho pokřtěných mlčelo k násilí komunistického režimu a dvou světových válek, nebyli učedníky Ježíše.

Někteří pokřtění jsou stále „ne-mocní“ z malého vlivu ve společnosti. Ale naším úkolem není vláda nad jinými, Ježíš z nás nedělá četníky, ale záchranáře. Nemáme nadbíhat mocným k získání jejich přízně, nemáme u nich hledat ochranu a privilegia. Ježíš to nedejál. Židů je ve světě minimum, dva tisíce let nemají chrám, 19 století žili bez vlastního území, a přesto jsou stále božím lidem. Přes strašné pronásledování od pokřtěných významně v mnoha oborech přispěli k pokroku světa. I v porozumění Písmu se od nich můžeme mnoho učít.

Protestanté u nás také dlouho žijí v menšině. Nelisají se k mocným. Děje-li se ve společnosti nějaká nepravost, často pozvedají svůj nepřeslechnutelný hlas dříve než my.

Když komunisté přijali zákon dovolující potraty, Josef Zvěřina ve veřejném dopisu napsal: „My dobrodiní tohoto vašeho zákona nevyužijeme“. Jeho autorita a humor postaly. Proč my někomu stále vnucujeme své názory na život a poručujeme druhé? Bud' je pro život získáme, nebo ne.

Nestěžujeme si, že nás je ve společnosti menšina. Počítáme i s možným pronásledováním, Ježíš nás na to připravuje. Pracujeme na čemkoliv dobrém a těšme se z každého dobrého počínu. I kdyby bylo hůře, i kdyby bylo zle, nemusíme se bát. I kdybychom snad nepřezili, půjdeme do lepšího, bude nám setřena

pokračování ze str. 3

mi v Kristu a napomínají vás. Velmi si jich važte a milujte je pro jejich dílo. Žijte mezi sebou v pokoji. Klademe vám na srdce, bratři, kárejte neukázněně, těšte malomyslně, ujiňte se slabých, se všemi mějte trpělivost. Hledte, aby nikdo neoplácel zlým za zlé, ale vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem. Stále se radujte, v modlitbách neustávejte. Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás. Plamen Ducha nezhásejte, prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte, zlého se chraňte v každé podobě. Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěti a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. (1. Tesalonickým 5:21-24)

každá slza z naší tváře. Tuto naději v sobě živíme. I za minulého režimu nás někteří lidé pokládali za bláhové, když jsme se nepodvolili stánému nátlaku. Zpětně litujeme, že jsme pro dobro nepracovali více.

Kdo s důvěrou čte evangelia, „usmívá se pod fousy“, ví, že poslední slovo má Nejmocnější. Jsme hrdí na poslání, ke kterému jsme byli povoláni. Těšíme se z Františka. Na mnoha místech se ušlechtilí lidé setkávají a nezištně podnikají mnoho užitečného.

Při slavení památky Jana Husa v Litomyšli jsme se potkali s evangelickým farářem a jeho paní. Ta přijela na bohoslužbu s kojencem v kočárku. Přestože jsou Hurtovi pokročilého věku, přijali na rok do pěstounské péče už desáté dítě odložené biologickými rodiči. Už asi víte, o co jde. Tyto děti si často od svých rodičů přinesly do života neblahé dědictví a dvojnásob potřebují milující náruč. Tu jim nemůže poskytnout kojenecký ústav. Za rok se dítě v rodině domazlí a je schopné přijmout adoptivní rodiče. Nemusím vysvětlovat náročnost péče o takovéto děti, některé každý večer dlouho pláčou, možná mají abstinenci příznaky, když byla matka narkomanka ... V kočárku ležel romský klouček. K Hurtovým se přiběhla pomazlit romská pětiletá holčička jako k babičce a dědečkovi (po roce života u Hurtových ji adoptovala katolická rodina v Litomyšli).

Přátelství Boha i lidí nás ovlivňuje; pokud to je na našem životě vidět a pokud to někdo chce vidět, pak bude Bůh spokojený. On také na nikoho nepokřikuje. Tak, jako je v demokracii pro zdraví společnosti důležitá opozice, tak máme my hlásat moudrosti boží. Pokud nezískáme pro nějaké dobro většinu, nepůjdeme kvůli tomu na barikády.

Pomůžeme-li podle svých sil alespoň některým potřebným, ukážeme-li někomu z hledajících smysl života, nežili jsme nadarmo. Od toho tady jsme. „Kdo zachrání jednoho člověka, jako by zachránil celý svět“, říkají židé. Učme se u Ježíše jeho životní moudrosti a následujme ho. „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích“, říká nám. /v

Nejsem ideální. Nejsem kostelní člověk, ale mám takový pocit... mám v sobě nějakou viru. Věřím v to, že v sobě máme zakódovanou vůli stvořitele, která preferuje určitý druh chování, a podle mne má člověk preferovat ten druh chování, o kterém si myslí, že je správný.

Ladislav Smoljak

Vina a trest

Za krádež šesti housek v době koronaviru byl odsouzen pětadvacetiletý bezdomovec na rok a půl do vězení. Předtím totiž třikrát něco ukradl a teď je v podmínce. Soud rozhodl podle nynějšího trestního zákoníku. Jaký trest dostanou zloději miliónů?

MLUVME OTEVŘENĚ O TOM, JAKOU CÍRKEV CHCEME

Rozhovor Josefa Beránka s dominikánem Benediktem Mohelníkem

Do širšího povědomí české společnosti jste se zapsal v roce 2012, když jste velmi jasně vyjádřil znepokojení nad návratem politické moci do rukou komunistů. Jak na to dnes pohlížíte? Bylo správné, že jste se ozval?

Bylo to správné, vždyť vliv komunistů stále roste. Nešlo mi o nějakou stranickou kritiku. Poukazoval jsem na to, že komunistická strana u nás, ať už se jmenuje jakkoliv, se nikdy nezřekla ideologie třídního boje a nenávisti, a to je pro společnost zhoubné. S tím má církev dostatek zkušeností, aby mohla říci, pozor: začíná nám ve společnosti bujet tento zhoubný nádor.

Jaké jste zachytil reakce? Bylo to takto pochopeno?

Reakce jsem zachytil od pochvalných a souznějících až po nenávistné.

Včetně takových, které vám vyčítaly, že se jako kněz vyslovujete k politickým tématům?

Samozřejmě, takové přišly zevnitř církve i od lidí, řekněme, z širší společnosti.

Podobně jste vystoupil i před prezidentskými volbami, kdy jste neváhal ostře hodnotit Miloše Zemana.

To bylo podobně. Pokládal jsem za důležité s odvoláním na naši ústavu, která se hlásí k ušlechtilým hodnotám, a také na důležité církevní dokumenty, upozornit na to, že pan Miloš Zeman má na svém kontu lež, podněcování k nenávisti k jiným skupinám či uprchlíkům, vzbuzování populistických vášní a tak dále. Má-li se člověk při volbě politických představitelů dobře rozhodnout, musí se opírat o dobrá kritéria. A těmi jsou osobní a společenské ctnosti. Pro křesťany navíc navíc nasvícené učením evangelia.

V té době naopak Petr Pit'ha vystoupil ve prospěch Miloše Zemana, byť ne zcela otevřeně. Přitom v novodobých dějinách církevní představitelé do politických témat vstupovali minimálně. Změnilo se něco?

Mně se zdá důležité o těchto záležitostech mluvit a nastavět si předem bariéry, nakolik je to vhodné. Dominikáni nakonec už tím, že jsou městským řádem, nemohou být odtrženi od prostředí, v němž žijí.

Úplně jiným případem, kdy jste jako dominikáni zareagovali odlišně od většiny českých církevních představitelů, bylo,

když jste veřejně přiznali, že v devadesátých letech i ve vašem pražském klášteře docházelo k sexuálnímu zneužívání. Tomuto tématu se věnovalo i jedno z nedávných čísel revue Salve a uspořádali jste na toto téma veřejnou debatu s odborníky. Bylo pro vás, jako bývalého provinciála, těžké toto „interní“ téma otevřít?

Ty případy sahají do devadesátých let a některé mají kořeny ještě v totalitě. V době, kdy se tyto případy u nás dostávaly na světlo, jsem byl v zahraničí na půlročním badatelském pobytu v Paříži. Shodou okolností jsem mohl vidět, jak se s podobnými bolestnými tématy vypořádává tamní církev, a mohl jsem mluvit s lidmi přímo angažovanými v hledání řešení. V té době měl také premiéru film Gráce à Dieu o kardinálu Barbarinovi... To téma je těžké, ale je nutné ho otevřít a jednat otevřeně. Oddalování, mlčení, vymlčování těch věcí rozhodně nic nevyřeší. Jen to prohlubuje bolest a trauma obětí a rozhodně to nemůže přinést našemu, řeholnímu či církevnímu společenství, nějaké uzdravení. Sexuální zneužívání je velmi vážná nemoc církve, která potřebuje uzdravit, jak k tomu vybízí papež František a jeho spolupracovníci, kteří to také dělají.

Přesto to není v české církvi tak docela běžné.

Běžné to není, ale jiná cesta neexistuje. Je rozhodně lepší pravdivě a otevřeně pracovat na uzdravení těchto bolestných zkušeností než se strachem čekat, co nás samo „dožene“.

Nezvažoval jste, nakolik oslovit onu konkrétní skupinu lidí, jichž se sexuální zneužívání týkalo, a nakolik mluvit k široké veřejnosti?

Pochopitelně, že současný provinciál komunikuje osobně přímo s lidmi, jichž se to bezprostředně týkalo. Ale jednou se ty věci dostaly na veřejnost a je potřeba se k nim veřejně postavit. Už není možné pouze se odvolat na diskretní komunikaci s několika jedinci.

Říká se, že jasně a pravdivě slovo projasňuje společenskou atmosféru, jindy máme ale spíš pocit, že vytváří či vyostřuje konfrontaci. Jak jste to vnímal vy?

Mezi odborníky jsme na to, jak se k celé záležitosti sexuálního zneužívání dominikánský řád postavil, zaregistrovali pozitivní reakce. Jde o tak vážný problém – mluví se přece o institucionálním problému –, který musíme popsat, analyzovat, pokusit se porozumět souvislostem. To se nedá dělat jinak než maximálně profesionálně a otevřeně. Tedy i prostřednictvím veřejných debat a společného hledání s odborníky z různých profesí.

To byl tedy důvod, proč připravit takto zaměřené číslo revue Salve a zorganizovat veřejnou debatu s odborníky na toto téma?

Přesně tak. V Salve jsme chtěli dát prostor českým odborníkům a přinést i zkušenosti z ciziny. V jiných evropských zemích je církev mnohem dál, má více zkušeností, jak ta-

kově situace řešit, bylo by iluzorní myslet si, že sami najdeme nejlepší cestu. Salve se prodává velmi dobře, je o ně zájem. Na obojí, revui i na debatu, byly pozitivní reakce. Chtěli jsme v debatách pokračovat, ale prozatím nám plány pozastavila koronavirová krize.

Když jsme se dotkli Salve, nejčerstvějším příkladem vašeho, ne tolik v církvi běžného postoje je podpis pod prohlášením redakční rady Salve na podporu prof. Tomáše Petráčka, kde se kriticky stavíte k jediné české hierarchie: „Nařčení Tomáše Petráčka z překrucování pravdy je vážné tvrzení a jedná se o citelné poškozování jeho profesní pověsti historika. Stíhání tohoto odborníka za prezentování jeho kritických názorů formálním napomínáním a zbavováním úřadu pokládáme rovněž za nepřiměřené. My, podepsaní členové redakční rady revue Salve, dosvědčujeme odbornou i osobní integritu Tomáše Petráčka, a proto postupy církevních představitelů, které nesou rysy mocenských zásahů, považujeme za zcela neadekvátní a neodůvodněné...“

To je dlouhý příběh. Dominik Duka stál u zrodu Salve, dlouhé roky pak byl jeho příspěvatelem a šéfem redakční rady. Tomáš Petráček je o generaci mladší, ale dnes už také patří k autorům, kteří přispívají desetiletí... O to je to pochopitelně citlivější. Nechtěli jsme se primárně vůči někomu vymezovat a vyvolávat konflikt, ale přišlo nám důležité vyjádřit lidskou a profesní podporu, když se jeden z nás, kolega a přítel, ocitl v tak lidsky „nekomfortní situaci“.

Formulujete to velmi diplomaticky.

Nechci, aby to vyznělo, že jsem proti někomu, nechci, aby to bylo vnímáno jako osobní konflikt. Vážím si biskupů. Všechny nás spojuje starost o život církve a jde přece o evangelium, které je nám všem společné. Na tom stavím.

V českém prostředí je bohužel časté, že při otevření důležitých témat pro život církve se pozornost stočí k něčemu poměrně marginálnímu a hlavní téma úplně zapadne, vytratí se z debaty. Můžeme diskutovat o roli toho kterého papeže v dějinách. Je na místě bavit se o lidské přirozenosti a přirozeném zákonu. Jsou to důležitá témata. Když se ale u impulzů k širší debatě autor chytá za slovo kvůli nějakému nešikovnému vyjádření o postranním tématu, ze kterého se udělá to hlavní, a nosný podnět pak úplně zapadne, je to škoda. A co hůř: ukazuje se tak, že české církvi chybí schopnost mluvit otevřeně o tom, jakou církev chceme, jak má působit ve společnosti, jak se má stavět k těžkým naléhavým tématům, která před námi jsou. A my se utíkáme k tématům druhotným. V důsledku je to dost paralyzující.

Čím to je?

Nevím, čím to je. Nevím. Nejspíš strachem, že taková debata nebude pod kontrolou, že se to někam zvrtně...

Vnímáte tu zjevnou odlišnost vašeho přístupu od většiny starších českých církev-

ních představitelů? S Tomášem Petráčkem si jste generačně blízcí, je to generační záležitost?

To není záležitostí věku, známe jistě oba více starších kněží, kteří jsou velmi otevření, mají svobodného ducha a troufnou si leccos říct nahlas, a pak máme řadu mladších lidí, kteří se uzavírají...

Možná přístup každého z nás souvisí s naším pojetím církve, s tím, čím má být církev v tomto světě. A když chybí otevřená debata, zbavujeme se možnosti své vize si vzájemně tříbit. Nikdo, jako jednotlivec, nemá na takovou otázku univerzální odpověď. Když teď v době velikonoční čteme Skutky apoštolů, může nás inspirovat, jak v prvotní církvi byli všichni zajedno, když šlo o hlásání zvěsti, že ten Ježíš, který zemřel na kříži, vstal z mrtvých a potom seslal Ducha svatého a vyslal svou církev do světa. Toto všichni hlásali v židovském, samařském i pohanském prostředí. Kolik neshod ale vyvstalo, když pak šlo o to, jak ducha evangelia, to pavlovské „mít smýšlení Krista“, realizovat v konkrétních podmínkách! Od počátku církev musela hledat způsob konkrétního naplnění Ježíšovy výzvy a není na tom nic divného. A nepřehlížejme, že už tenkrát toto hledání provázely rozepře a rozchody.

U nás jako by převládalo přesvědčení, že církev má hovořit „jedním hlasem“, jako by uniformní jednota byla jistější. Sporné věci raději neotvírájeme, abychom církev nepoškodili. Tento postoj ale církev poškozuje sám o sobě. Připomíná to sektářskou jednotu; ta není ani pravdivá, ani neoslovuje druhé. Církev je naproti tomu přece živoucí organismus. Žije v tak rozdílných prostředích a situacích, že si musí stále znovu klást otázku, co znamená být věrný Ježíšovu evangelium.

Zažíváte to sám na sobě?

Samozřejmě. Sám jsem příkladem hledání i chyb. Jistě jsem pro některé lidi nesnesitelný...

Také se občas přistihnete při tom, že si říkáte, teď jsem ale reagoval nehezky sektářsky?

To víte, že ano! Dělal chyby. Dělal je i prvotní církev a nebála se toho. Jistě nebudeme experimentovat s vyznáním víry. Ale jak přenést jádro víry do konkrétnosti života ve všech jeho rozměrech, to je, oč tu běží.

V jednom eseji jste napsal: „Pozitivní postoj ke světu není záležitostí svobodného výběru z různých možností křesťanských spiritualit. Je nutným důsledkem autentického prožívání eucharistie. Lidem kolem nás nijak neprospějeme bojem proti zlému a zkaženému světu. Svět je vykupován duchovní obětí nezištné lásky, která má v Kristu na kříži svůj nevyčerpatelný zdroj a která se ve skutcích členů jeho mystického těla dotýká konkrétních lidí v tomto světě.“ Zdůrazňujete, že jádro křesťanského života nás vede ven, k druhým lidem?

Eucharistie je vrcholem života církve, svátostným znamením nás spojuje s Ježíšovou

obětí za Boží nepřátele, za hříšníky... Je to Kristus Zmrtvýchvstalý, kdo říká, nebojte se, já jsem přemohl svět, já vám dávám svůj pokoj. Je to Ježíš Kristus, kdo z nás činí údy svého mystického těla. To všechno je eucharistie. Bereme-li vážně eucharistii, nemáme na výběr!

Jak je pak ale možné, že ty cesty, které volíme, jsou tak odlišné, ba protichůdné?

Mně přijde hodně důležité si čas od času znovu klást otázku (a dělám to sám u sebe), zda když jsem křesťan, když jsem přijal křest, skutečně věřím v sílu milosti, v sílu Božího života, který do nás byl vložen. Věřím tomu, že jsem se stal milovaným Božím dítětem? Věřím tomu až tak, že to proniká celý můj život a ovlivňuje můj postoj ke světu?

Přece nedává smysl, aby se církev uzavírala, aby nehledala vynalézavě cesty ke všem lidem. To by bylo antikřesťanské, antieucharistické.

Proměňoval se tento váš postoj během doby? Nebo byl už tím důvodem, proč jste se stal dominikánem?

Důvodem, proč jsem si zvolil dominikánskou cestu, bylo propojení monastického způsobu života, tedy modlitby a studia, a kazatelského poslání. Tohle mi bylo od začátku blízké. Skutečnost, že jsem milován Bohem, jsem si uvědomoval postupně. Stejně jako jsem se postupně utvrzoval v tom, že tou správnou cestou je otevřenost vůči druhým. Velkou zkušeností pro mne bylo šest let postgraduálního studia ve Švýcarsku. Studoval jsem v katolickém kantonu ve velmi liberální protestantské zemi. Tehdy jsme si u nás mysleli, že na západ od nás je zkažená povrchní společnost, které je třeba ukázat správnou cestu. Z toho jsem vyrostl. Naučil jsem se vnímat a vážit si bratří, kteří v těchto zemích žijí s velkým nasazením v malých komunitách. Objevil jsem tu šíři konkrétních realizací, které jsou dány podmínkami a historií v různých oblastech. Tehdy jsem si také silně uvědomil, že člověk má tím větší svobodu, čím má hlubší vzdělání doprovázené snahou o pozitivní duchovní život.

*Universum
2/2020.*

OSADNÍCI & PRŮKOPNÍCI

Existují dvě životní vize a dva druhy lidí. První se dívá na život jako na vlastnictví, které je třeba pečlivě střežit. Lidé s tímto pohledem nazýváme osadníky. Druzí se na život dívají jako na divoký, fantastický, výbušný dar. Nazýváme je průkopníky. Těmto dvěma typům lidí odpovídá i dvojitý typ teologie – teologie osadnická a teologie průkopnická. Wes Seeliger ve své knize Západní teologie píše, že osadnická teologie je pokusem zodpovědět všechny otázky, definovat a ochočít si nějakou Nejvyšší bytost a zachytit status quo na zlatých deskách kinematoskopu. Průkopnická teologie je pokus hovořit o tom, co znamená přijmout zvláštní dar života. Na Divokém západě se obě tyto teologie střetávají. Podle osadnické teologie je církev soudní budovou. Je centrem života celého městečka. Stará kamenná stavba je největší z budov na náměstí. Jelikož má malá okna, vypadá vevnitř vše poněkud temně. Ve zdech soudní budovy se uchovávají záznamy a vybírají daně. Probíhají tam soudy se zlými lidmi. Pro osadníky je soudní budova symbolem práva, pořádku, stability a – což je nejdůležitější – jistoty. V nejvyšším patře je kancelář starosty. Jeho orlí zrak pozorně sleduje nejmenší podrobnosti života v městečku.

Pro průkopnickou teologii je církev krytým vozem. Je to dům na kolečkách, domov v neustálém pohybu. V krytém voze průkopníci jedí, spí, bojují, milují a umírají. Krytý vůz je poznamenán životem a pohybem – vrže, jsou na něm stopy po šípích, leccos je omotáno vázácím drátem. Krytý vůz je vždy tam, kde se něco děje. Směřuje k budoucnosti a nezdržuje se oslavováním svých vlastních kolejí. Starý krytý vůz není pohodlný – průkopníkům to ale nevádí. O dobrodružství jim jde více než o pohodlí.

V osadnické teologii hraje Bůh roli starosty. Je na něj velkolepý pohled. Oblečen je jak elegant z dalekého Východu. Odpočívá v polstrované židli ve své soudní kanceláři. Žaluzie má stažené. Nikdo ho nevidí a nikdo ho přímo nezná. Kdo by však popíral, že tam je – vždyť v městečku vládne pořádek. Starosta jedná předvídavě a vždycky v pravý čas. Osadníci se ho bojí, avšak očekávají od něj, že každý dostane svou mzdu a že o vše bude řádně postaráno. Starostovi jde především o mír a klid. Proto posílá šerifa, aby zkontroloval průkopníky, kteří do města přijíždějí. V průkopnické teologii hraje Bůh roli vůdce výpravy. Je drsný, ošlehaný, plný života. Žvýká tabák a pije čistou whisky. Vůdce výpravy žije, jí, spí a bojuje se svými lidmi. Jde mu o to, aby se jim dařilo dobře. Bez něj se vozy nepohnou; žít na vlastní pěst je nemožné. Vůdce výpravy často sestoupí z vozu, aby průkopníkům pomohl vytlačit vůz z bláta – vždy tam často uvíznu. Povzbuzuje průkopníky, když ztrácejí odvalu a mají chuť otočit to zpět. Jeho pěst je výrazem jeho péče.

V osadnické teologii hraje Ježíš roli šerifa. On je ten, kterého starosta posílá, aby zajistil

dodržování zákonů. Nosí bílý klobouk, pije mléko a pistole tasí rychleji než ničemové. Šerif rozhoduje o tom, kdo půjde do vězení. V městečku koluje rčení: „Ti, kdo věří, že starosta poslal šerifa, a kdo dodržují zákony, nezůstanou na krchově, až přijde jejich čas.“ V průkopnické teologii hraje Ježíš roli zvěda. Vyjíždí dopředu a hledá cestu, kudy by se měli průkopníci vydat. Je vystaven všem nebezpečím průkopnické stezky. Snáší všelijakou nepohodu. Napadají ho Indiáni. Jeho slova i činy jsou svědectvím o tom, oč jde vůdci výpravy. Když členové výpravy pozorují zvěda, dochází jim, co znamená být průkopníkem.

V osadnické teologii hraje Duch svatý roli děvčete ze saloonu. Jejím úkolem je poskytovat osadníkům útěchu. Ti za ní přicházejí, když si připadají osamělí nebo když začne být život nudný či nebezpečný. Ona je polechtá pod bradou a postará se, aby vše bylo zase v pořádku. Když někdo začne rušit klid, zaječí děvče ze saloonu na šerifa.

V průkopnické teologii hraje Duch svatý roli lovce bizonů. Doprovází kryté vozy a zajišťuje průkopníkům čerstvé maso. Bez něj by zemřeli. Lovce bizonů je podivná postava – je trochu divoký. Průkopníci si nikdy nejsou jisti, co udělá příště. Osadníkům nahání strach. Má velkou černou pušku, která dává rány jako dělo. V neděli jezdí do města strašit osadníky. Osadníci totiž chodí každou neděli ráno do budovy soudu na zmrzlinu. Lovce bizonů se přikrade s puškou v ruce k jednomu z oken. Vystřelí a hrozná rána otřeše celým soudem. Muži mohou vyletět z kůže, ženy piští a psi štěkají. Lovce bizonů se usmívá pod vousy, vydá se zpět ke krytému vozu a cestou z města střílí do vzduchu.

V osadnické teologii hraje křesťan roli osadníka. Otevřeně a neznámé hranice se bojí. Dělá vše pro to, aby vycházel dobře se starostou a aby náhodou nenarazil na šerifa. Jeho heslem je „bezpečnost především“. Soud je pro něj symbolem jistoty, míru, pořádku a štěstí. Peníze si ukládá do banky. Bankér je jeho dobrý přítel. Osadník nikdy nevynechá nedělní ranní zmrzlinu.

V průkopnické teologii hraje křesťan roli průkopníka. Je to odvážný člověk, toužící po novém životě. Je dobrým jezdcem a je-li třeba, ví, jak se zachází s puškou. Průkopníkovi je osadníkům líto a snaží se jim povědět, že život na cestě je radostný a dává pocit naplnění. Umírá v botách.

V osadnické teologii hraje duchovní roli bankéře. V trezoru uchovává cennosti celého městečka. Je to velmi vážený člověk. Pistoli sice má, ale je schovaná v zásuvce. Je si vědom, že má mnoho společného se šerifem. Konec konců, oba dva střeží banku.

V průkopnické teologii hraje duchovní roli kuchaře. Maso si ovšem neobstarává sám. Pouze porcuje to, co mu patří lovec bizonů. To je jeho příspěvek pro průkopníky v krytém voze. Nikdy si neplete své poslání s posláním vůdce výpravy, zvěda či lovce bizonů. Ví, že je pouze jedním z průkopníků – a že se

naučil vařit. Úkolem kuchaře je pomoci průkopníkům, aby šli kupředu.

V osadnické teologii víra znamená věřit v bezpečnost městečka: dodržovat zákony, čistit si nos, věřit, že starosta je v soudní budově.

V průkopnické teologii je víra duchem dobrodružství. Je to odvaha vydat se na cestu. Život na cestách je neustále spjat s riskováním. Víra je poslušnost neklidného hlasu vůdce výpravy.

V osadnické teologii je hříchem porušení městského řádu.

V průkopnické teologii je hříchem touha vrátit se zpět.

Osadnická teologie chápe spásu jako život poblíž domova a pobývání v blízkosti soudní budovy.

Pro průkopnickou teologii znamená *spása* bát se sterilního městského života více než smrti na výpravě. *Spása* je radost z vyhlídky na další den, kdy lze putovat do neznáma. Znamená důvěru ve vůdce výpravy a následování jeho zvěda a přitom jíst maso, které dodává lovec bizonů.

Osadníci a průkopníci představují v jazyce westernových filmů lidi zákona a lidi Ducha. V době historického Ježíše se strážci církevního pořádku, farizeové a saduceové, uzavřeli v soudní budově a rozhodli se otročit zákonu. Tím jednak stoupla jejich společenská prestiž, jednak tím získali pocit jistoty. Lidé se bojí zodpovědnosti, která plyne ze svobody. Často je snazší nechat rozhodování na jiných nebo spoléhat na literu zákona. Někteří lidé chtějí být otroky.

Jakmile se stanou otroky litery zákona, začnou tito lidé upírat svobodu i ostatním. Nedají si pokoj, dokud všem nevnutí stejně těžká břemena. Ježíš je popisoval takto: *“Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechťejí dotknout ani prstem”* (Mt 23:4).

Ježíš chtěl svůj lid osvobodit od zákonictví, které bezduše poutá lidi. Pod jeho slovem se stáváme svobodnými, stáváme se lidmi Ducha. Podobně jako v Novém zákoně i dnes společenství svobodných lidí zraje bez ohledu na nejrůznější teologické spory.

V listu Galatským 5:1 Pavel píše: *“Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho.”* Pokud nezakoušíme to, co Pavel v listu Římanům 8:21 nazývá *“slavnou svobodou Božích dětí,”* musíme dospět k závěru, že jeho Slovo se nás ještě plně nezmocnilo; ještě nás plně neovládá jeho Duch.

*z knihy Brennana Manninga
„Uchvácen Kristem“*

Temnota nemůže vyhnat temnotu: to dokáže jen světlo. Nenávist nemůže vyhnat nenávist:

to dokáže jen láska. Nenávist rozmnožuje jen nenávist, násilí znásobuje násilí a tvrdost stupňuje tvrdost. *Martin Luther King*

KAPSÁŘ PETRA KOLÁŘE

Při čtení Halíkova textu Integrace Evropy po pádu komunismu jsem si vzpomněl na své rozhovory s panem B. Poznali jsme se ještě v Paříži, žil tam v krásném manželství s jemu přiměřeně vzdělanou českou dámou už od roku 1947. Po listopadu 1989 oba pobývali – už jako penzisté – střídavě v Paříži a v Praze. Yves neuměl česky a nemohl se podílet na setkáních své ženy v pražském aristokratickém prostředí a byl rád, že jsem s ním mohl debatovat o soudobé postkomunistické situaci v Československu a o dalších zajímavých tématech. Objevil jsem v něm velmi zajímavého a vzdělaného partnera nejen ve francouzských, ale i českých politických a hospodářských úvahách. Často se při nich projevil on, Francouz, jako daleko jasozřivější než já (a mnozí naši tehdejší politikové či pleticháři).

Jeden z vážných omylů naší české politiky viděl v zásadě, prosazované tehdy hlavně disidenty: „Nejsme jako oni“ (tj. komunisti), takže „neuspořádáme hon na ty, kdo se namočili v předchozí totalitě a kdo mezitím už od ní začali odstupovat“. Cílem přístupu k nim po listopadu 1989 bude snaha získat tuto kolaborantskou „šedou zónu“ pro práci na lepší, *liberálně*-demokratické české společnosti.

Jenže oni, ti šedožonáci, šli vždy hlavně za vlastním prospěchem, a teprve když se to přestalo dost vyplácet, začali se zajímat o jinde vznikající nové zítřky. A jak se ukázalo, bylo jim přitom jedno, co to bude za zítřky. Zajímali se jen o postavení, které jim to nové budování umožní, v přímé linii příživnictví jejich předchozích služeb při budování socialismu. Otázky poctivosti, spravedlnosti a pravdy je přitom nezajímaly. Jim šlo opět o pohodlné a výnosné funkce jako předtím za komunismu (ke kterému v naší dnešní situaci bezostyšně zase spontánně tíhnou hlavně v krizových situacích); tito chameleonci prostě nedovedou usilovat o nic jiného, než o *vlastní prebendy*.

Yves v téhle debatě poukázal na podobnou situaci ve Francii po porážce nacismu. Maršál Pétain, hrdina z války 1914–1918, v průběhu druhé světové války kolaboval s nacistickými okupanty a tak byl i přes nepopiratelné zásluhy z války v letech 1914–1918 pro svou kolaboraci s nacismem po válce postaven před soud a odsouzen. O něco později jej sice spolu s dalšími podobně zkompromitovanými politiky omilostnil de Gaulle prezidentskou amnestií, ta ovšem předchozí rozsudek nezvrátila, nezrušila justiční spravedlnost, jen se po zvážení jiných než suše justičních skutečností rozhodla zmírnit postih *některých* provinilců zakotvený ve (spravedlivém) soudním výroku. Omilostnění se tak znovu ocitli v občanské společnosti, což ale jejich předchozí selhání nesmazalo ani nezlehčilo; muselo se brát i nadále v úvahu například při jejich další společenské činnosti!

Uvedený francouzský příklad má jeden dů-

ležitý rozměr, týkající se *liberální* demokracie. Na rozdíl od demokracie *lidové* (?) hlásané komunismem, kádrující vlevo-vpravo a vylučující neprokádané z normálního života, usiluje demokracie liberální o *společný život* všech občanů *včetně* těch různě provinilých. Jen tak totiž lze mírnit, „lécit“ zraněnou společnost, do které patří i ti, kdo se provinili vůči platným zákonům, uplatněným v řádném justičním procesu, a nejen na základě jejich příslibu korektní spolupráce v budoucnosti. Takový slib mnozí z nich v minulosti učinili, ale v (pro ně) vhodném okamžiku pak dané slovo nedodrželi, a je tedy dost iluzorní očekávat od nich věrnost nové situaci po listopadu 1989 v nesnadné fázi jejího prosazování.

„V tomto ohledu,“ řekl mi Yves někdy před rokem 2000, „jste si zavařili na zlou budoucnost. Budete volit a volit a vítězi budou stále postkomunisté, v těchto vodách daleko dovednější, než kdokoliv z vás. Navíc k tomu mají potřebné zkušenosti a styky! Bude to dlouhodobě tak zvaná studená demokracie. Nehybná jako demokracie lidová před listopadem 1989. Za nepříznivých okolností může dokonce vyústit do starých nešvarů. Ukazatelem stupně tohoto ohrožení bude zápas o obsazení soudcovských míst v zemi: mocní je budou chtít svěřit svým služebníkům, ochotným v soudnictví uplatňovat jejich politickou vůli místo skutečného práva a tím zaměnit sotva se rodící *liberální* demokracii za jejich politický klientelismus.“

Tento zápas probíhá i v jiných zemích bývalého komunistického bloku a také v jejich církvích. Někdy se zdá, že ty jsou u nás zasaženy ještě vážněji než občanská společnost. Katolická církev je u nás také stále ještě učící (vrchnost) a slyšící (laici); je zbytkem monarchického církevního baroka a dnes se projevuje reakcemi typu: „Co na to říká církevní hierarchie, její učení?“ Mně se přitom vybavuje nedávný rozhovor reportéra francouzské televize s předsedou vlády jedné bývalé francouzské kolonie v Africe. Po jeho návštěvě Francie se ho reportér zeptal: „Co tedy ještě dnes očekáváte od Francie?“ A „státník“ s šiřecí otevířenými očima odpověděl: „Všechno, úplně všechno!“

Universum 2/2020.

Zasvěcený člověk se nepozná podle askenze a podřízenosti pravidlům, ani podle dokonalého, bezúhonného morálního života (je-li takový život vůbec možný), ale podle schopnosti vyzařovat svým životem Boží světlo, podle schopnosti žít životem zcela zaměřeným na spojení s Bohem a bratry, životem trvale vnímavým k vnuknutím Ducha Svátého ve světle Kristova evangelia, životem, který nakonec dosáhne takové průsvitnosti, že se v něm Bůh stane lidem viditelným.

*Dom Donato Ogliari, benediktský opat
z Montecassina, ve své přednášce
na Vranově u Brna v listopadu 2019*

OTÁZKA VINY

Letos si připomínáme pětasedmdesát let od konce druhé světové války, jednoho z nejstrašnějších konfliktů v dějinách lidstva. Málokterý historický moment poutá takovou pozornost, vznikají stále nové knihy, dokumentární i hrané filmy. Přesto si i nadále tolik lidí klade jednoduchou otázku: Jak se to všechno mohlo vůbec stát?

Jen necelý rok po skončení války vydal německý filozof Karl Jaspers (1883–1969) legendární esej *Otázka viny: příspěvek k německé otázce*. Text není významný jen tím, že vyšel tak brzy po pádu nacismu. Klade totiž otázky, které svým způsobem – bohužel – nikdy nezestárnou, neztratí na naléhavosti. Jaspers mimo jiné uvádí: „Metafyzická vina je nedostatek absolutní solidarity s člověkem jako člověkem. Tato solidarita je porušena, přihlížím-li, jak dochází k bezpráví a zločinu. Nestačí, že dávám obezřetně život v sázku, abych

tomu zabránil. Dochází-li k tomu, a jsem-li při tom, a zůstávám naživu, zatímco druhý je vražděn, pak je ve mně hlas, díky němuž si uvědomuji: to, že ještě žiji, je moje vina. Tisíce Němců hledaly nebo i našly smrt v odporu k režimu, většina anonymně. My, kteří jsme zůstali naživu, jsme ji nehledali. Nevyšli jsme do ulic, když byli naši židovští přátelé odváděni, a nekřičeli jsme, aby zabili i nás. Zůstali jsme raději naživu, se slabým, i když oprávněným důvodem, že naše smrt by stejně ničemu nepomohla. To, že žijeme, je naše vina. Jsme si před Bohem vědomi čehosi, co nás hluboce pokořuje. Stalo se s námi za těch dvanáct let něco, co znamená hlubokou změnu naší bytosti. Všichni máme spoluvinu na tom, že v duchovních podmínkách německého života bylo něco, co umožnilo vznik tohoto režimu. Musíme převzít vinu otců. Jsme politicky odpovědní za náš režim, za jeho činy, za začátek války v této dějinné situaci a za to, že jsme připustili, aby se na nejpřednější místa dostali vůdčové určitého typu.“

V knižním vydání z roku 2006 (vydalo nakladatelství Academia) je i kratičká předmluva od českého filozofa a chartisty Ladislava Hejdánka, který minulý týden zemřel a jehož nekrolog najdete na str. 59. Hejdánek připomíná, že Jaspers sice původně text napsal jako Němec Němcům, ale jeho slova jsou určená i nám, kteří jsme žili v éře komunismu. Jaspersova *Otázka viny* je však určena lidem všech generací a národností.

Erik Tabery

KDO ZAVRAŽDIL MILADU H.?

Jan Spousta, matematik,
sociolog a publicista

Obyčejné vraždy mají ten půvab, že mohou otevřít tajemství. Přihodí-li se ve starém Londýně, plném mlhy, nebo v drsné severské krajině, je z toho námět na detektivní román. Kdo to udělal? Jak se jmenuje vrah?

Justiční vraždy tajemné nejsou. Každý ví, kdo předsedal soudu. Obvykle se také ví nebo tuší, kdo tahal shora za nitky. Otázka pachatele je – aspoň zdánlivě – vyřešena ještě dřív, než oběť dovedou na popraviště.

Stojí však za pozornost, že i když jsou jména žalobců a soudců známa, jako pachatel v paměti lidí většinou utkví někdo jiný. Obvykle nějaká mnohem širší skupina, do které skuteční pachatelé patří. Takže se říká nebo říkalo, že krev Ježíše Krista mají na rukou Židé, že za smrt Jana Husa může katolická církev, že oběti heydrichiády zamordovali Němci, že za veřejné popravy Islámského státu nesou odpovědnost muslimové a že Milada Horáková byla zavražděna komunisty.

Je třeba připustit, že i když to není nejpřesnější, je na každém z těchto šprochů pravdy víc než trochu. Justiční vraždy obvykle páchají vysocí představitelé nějaké mocné instituce. A ti si dají samozřejmě záležet na tom, aby celá jim podřízená masa poslušně volala „ukřijžuj ho!“. Aby to navonek vypadalo, že všichni katolíci odsuzují Husa, všichni Němci podporují nacistickou hrůzovládu a tak dále.

Navíc, což je ještě horší, se v dané skupině lidí vždy najde nemálo těch, kdo se s pachatelem ztotožní. Podpoří nespravedlivý rozsudek a tím se stanou spoluviníky. Instituce, ve kterých může docházet k justičním vraždám, jsou prohnité jako celek, ne jenom jejich nejvyšší představitelé.

Skuteční pachatelé

Přesto není dobré na skutečné pachatele zapomínat. Zapomínání je vedou na mlyn zastánců kolektivní viny a bývá často zneužíváno. Středověké pogromy na Židy, zdůvodňované jejich spoluvinou na Ježíšově smrti, byly odpornou perverzí křesťanství. Poválečné masakry německých civilistů českými rábdobylvlastenci, odůvodňované podílem těchto Němců na zločinech nacistů, jsou temnou skvrnou na našich moderních dějinách. Proto bývá příliš široké pojetí viny nebezpečné.

Příběh Milady Horákové je zbavený barvivosti, o některých aspektech se podle historiků nemluví.

Je ovšem jedna výjimka. Pokud si širší, kolektivní vinu připustí sama instituce, v níž se justiční vražda odehrála, má to pro ni léčivý

a ospravedlňující účinek. Jestliže se papežové začali oficiálně omlouvat za některé zločiny svých předchůdců, posouvá to katolickou církev blíž k tomu, jaká by měla být. Jestliže se vysocí němečtí představitelé pravidelně jezdí poklonit památce obětí koncentráků, pomáhá to německému národu, aby se znovu stal úctyhodným.

Kdyby tedy naše komunistická strana teď dokázala na své sídlo vyvěsit portrét Milady Horákové a černý prapor, poctivě a s vědomím dávné viny, byla by to podstatná etapa proměny v normální levicovou stranu. K podobnému kroku však instituce musí dozrát sama. Trvá to dlouho a ne každá dozraje.

Sedmdesáté výročí vraždy Milady Horákové je důležitá příležitost, kterou bychom opravdu měli využít. Tiše a s pokorou si připomenout oběť i okolnosti zločinu. Kampaň „Zavražděna komunisty“ je však pro většinu z nás pobídkou se z této příležitosti vylhat. Vylhat: byla zavražděna komunisty a my nejsme komunisti, tím pádem s vraždou nemáme nic společného. Co bude příštím pokusem?

Kdyby právnická fakulta v Praze místo zmíněné kampaně vyvěsila „Zavražděna právníky“, byla by to pro její osazenstvo možnost připomenout si svoji mravní odpovědnost i to, jak snadno se stalinistům po válce podařilo rozložit justici a zničit právní stát. Jak čestí právníci vesele posílali nevinné lidi na smrt. Teď za to mohou komunisté, právníci si myjí ruce.

Kdyby Karlova univerzita na vchod do rektorátu napsala raději „Zavražděna intelektuály“, mohli bychom si my vzdělanci připomenout, jak mnoho našich předchůdců v letech totalitních režimů poslušně mlčelo, hrbilo se, převlékalo kabáty, ba často podněcovalo, spolupáchalo a opěvovalo zločiny režimu. Teď nesou vinu komunisté, inteligence nic.

Kdyby různé samosprávné instituce místo zmíněné kampaně raději vyvěsily kopie dopisů, jimiž se místní občané před léty udávali navzájem a kterými schvalovali vraždy a loupeže za bílého dne, mohli bychom si všichni připomenout, že my Češi jsme hlavními tvůrci svých dějin. Že proto vedle slávy úspěchů, jako je Dvořákova Novosvětská či vítězství v Naganu, máme také odpovědnost za neúspěchy a zločiny. Teď ale komunisté, nás se to netýká.

Příští pokoušení právníků se totiž asi nebude jmenovat „komunisté“. Spíš to může být mocný muž s dobře zašifrovaným telefonem, jak se ukázalo na Slovensku při vyšetřování vraždy Jána Kuciaka. Příští intelektuál budoující svou kariéru na lži také nemusí vystupovat jako komunistka – klidně to může být slušný sociální demokrat s tváří našeho Davida Ratha. A příští snaha zaprotat vlast cizí moci také nemusí vyjít od komunistů; může za ní stát třeba vlastenecky vystupující právník, podobný Heinz-Christianu Strachemu v Rakousku. Pokud se při zkoumání vraždy Milady H. soustředíme jen na komunistickou stopu, skutečný padouch možná unikne.

Ne, ne a ne. Nebudeme podporovať solidar-
ní prístup k zemím více postiženým corona-
virovou pandemií. „Bylo by nespravedlivé,
kdybychom byli penalizováni kvůli tomu, že
jsme byli úspěšní,“ prohlásil Andrej Babiš.
Na první pohled zní výroky premiéra v dis-
kusi, kde vzít prostředky na znovunastarto-
vání evropské ekonomiky, impozantně: je tak
silný, že si může dovolit odporovat německo-
francouzskému tandemu. Při bližším pohle-
du je jasné, že je to spíš slabost, iracionální
obrana. I když ví, že se musíme společně do-
hodnout, že na dobré dohodě záleží naše pro-
sperita, odmítá hledat spojence a jen všechno
neguje. Přitom opatrnější a spornější země
daly o alternativním pohledu vědět jen o pár
dny později.

Možná, že než dorazí Universum k vám,
bude už plán na podporu Unie dojednan.
Vždyť, jak říkají zkušení ekonomové, už ne-
existuje česká nebo německá ekonomika, ale
jen evropská – natolik jsme vzájemně prová-
záni. Buď se z krize vyhrabeme všichni spo-
lečně dříve, nebo – opět všichni – později.
Věřím, že to rychle pochopí i naše vláda, ale
i tak ten antisolidární výrok bude ještě dlou-
ho smrdět ve veřejném prostoru. Aby mi by-
lo dobře rozuměno, není nic špatného na tom,
že jsme sporní a opatrní na velké půjčky, ani
nechci zdůrazňovat, že když už jsme celé ro-
ky „čistým příjemcem“ peněz z Unie, mohli
bychom být dost velkorysí na to, abychom
projednou byli „čistým plátcem“. Jde mi o to,
že k lidství patří smysl pro souměřitost, bu-
deme-li to odmítat, sami sebe pokrýváme.

Universum 2/2020.

BUDUJTE REMÍZKY A ALEJE, jinak vám sebereme pole, hrozí obec ze- mědělcům

Jan Stránský

„Nechceme žít mezi lány řepky a kukuřice,“ řekl Seznam Zprávám starosta obce Ja-
roslav Dvořák na jednání se zemědělci, kde
jim předložil svoje požadavky. Cílem je, aby
se lány rozdělily pomocí remízků, aby byly
opečovávané polní cesty a vznikaly další,
vždy lemované stromořadím.
„Zabrání to erozi, pomůže vsakování do pů-
dy a také pak krajina mnohem lépe vypadá.
Chceme, aby našich osmnáct stovek obyva-
tel mohlo vyrazit na procházky a výlety do
pěkné krajiny,“ dodal starosta. Připomenul,
že obec již vysadila stovky stromů a další
stovky vysadí.

Pokud zemědělci nebudou ochotní potřebné
kroky podstoupit, obec jim vypoví smlouvu.
„Máme osmatřicet hektarů. Možnost vypo-
vězení smlouvy je pro nás nástrojem, jak na
zemědělce tlačit, aby krajíně vrátili její ně-
kdejší podobu a také tím pomohli v boji se
suchem,“ podotkl Dvořák.

TRADIČNÁ RODINA NIKDY NEEEXISTOVALA

Magdalény Vášáryové
(političky, herečky a socioložky)
se ptala Jana Ustohalová Jana Ciglerová

*V spoločnos-
ti je asi len de-
sať percent hrdi-
nov. Netreba sa
povyšovať nad
tých zvyšných 90
percent, pretože
chcú, aby prežili,
napríklad kvô-
li deťom alebo
rodičom. Lenže
vo chvíli, keď sa
rozhoduje, kam*

*bude spoločnosť
smerovať, je to
zničujúci
pomer, myslí si Magda Vášáryová.*

*Ženské práva modernizujú spoločnosť. Žia-
dna spoločnosť, kde ženy nepracujú a nie sú
vzdelané, sa nevyvíja. Najspokojnejšia spo-
ločnosť je tam, kde sú šance žien a mužov
vyrovnané, stačí sa pozrieť do Škandinávie,
vraví politička a herečka Magda Vášáryová.
Ďalším nástrojom boja v hybridnej vojne sa
stávajú vzťahy medzi mužmi a ženami scho-
vávané do prítlačivých pojmov ako tradičná
rodina. Útoky trollov budú podľa Vášáryovej
smerovať na ženy, ktoré žiadajú rovnopráv-
nosť, a na tých mužov, čo nezávislosť a sa-
mostatnosť žien podporujú. Predsedníčka
najstaršieho slovenského ženského spolku
Živena v rozhovore pre český Deník N hovorí
aj o sile strachu či stereotypoch v politike.*

Prečo je práve tradičná rodina nástroj- om boja proti nezávislosti žien?

Možno preto, že tradičná rodina neexistuje
a nikdy neexistovala. To je romantický
termín, ktorý často presadzujú tí, čo majú
takých tradičných rodín hneď niekoľko. Na-
príklad na Slovensku máme politickú stranu
Sme rodina, ktorú vedie slobodný muž, ktorý
má desať detí s deviatimi ženami.

Tak odkiaľ sa to vzalo?

Možno majú na mysli modernú nukleárnu
rodinu, kde otec, mama a deti žijú v pane-
láku, pretože dedinská rodina sa skladala
z detí, starých rodičov, rodičov, prastarých
rodičov. Ale to nie sú prevažujúce modely
rodín v histórii.

Veď po prvej svetovej vojne bola tradičná
rodina babička, matka a deti, pretože muži
odišli na celé roky na vojnu. Vtedy ženy do-
kázali, že môžu muža nahradiť v mnohých
povolaniach – nemali na výber. A aj vďaka
tomu potom pre ne bolo jednoduchšie pre-
sadiť si volebné právo. Napriek tvrdeniam
univerzitných profesorov, že majú príliš ma-
lý mozog.

Tradičná rodina je mama, otec a dve deti, nie?

Podľa toho, z ktorej doby tú tradíciu beri-
ete. V starom Grécku bola tradičná rodina
s otrokmi a ženy, pokiaľ neboli bohyne, sa

v nej nevyskytovali. Alebo kresťanské ne-
poškvrnené počatie, keď Mária ako panna
a svätý Jozef vychovávajú dieťa Boha. Alebo
je tradičná rodina tá, ktorá mala pri deťoch
pešútniku?

Ja som napríklad vyrastala v rodine dvoch

vzdelaných rodičov, kto-
rí chodili do práce, a ma-
la som svoju vlastnú peš-
tútniku, čo bolo vtedy bež-
né. V tradičných rodinách
sa o deti starali pešútniky,
a aby matky nemuseli do-
čítať, mali k nim dokonca
svoje dojky. Túto tradičnú
rodinu ale tí páni asi nemajú
na mysli, že? Ten termín je
len malomestský romanti-
cký konštrukt, ktorý v pod-
state nikdy nebol väčšinový.

Skôr komu vyhovuje dnes. Môžete ním mlá-
tiť ženy po hlavu.

Komu také poňatie rodiny vyhovovalo?

Presne.

A vzbudzoval v nich pocity viny?

Nemali sa v takom usporiadaní deti lep-
šie?

To nemyslíte vážne. Nikdy v histórii ľudstva
sa rodičia nevenovali deťom toľko ako teraz.
Tvrdenie, že sa rodičia dnes dost nevenu-
jú deťom, je rovnaký výmysel ako tradičná
rodina.

Nebolo zvykom, aby sa rodičia s deťmi učili
alebo obchádzali krúžky, ak vôbec chodili do
školy. Dievčatá sedeli doma. Môj otec sa ma
vždy koncom augusta opýtal, či som mala
nejaké vysvedčenie.

Dnešná škola vyžaduje, aby rodičia nahra-
dili pedagogicky vyškolených pracovníkov
a učili sa s deťmi doma ďaleko nad rámec
toho, čo sú rodičia schopní deti naučiť. Preto
dnešná škola neslúži na vyrovnávanie život-
ných šancí, naopak, utvrdzuje spoločenské
rozdielky. *Denník N, 25. októbra 2019*

Pár jednoduchých vecí

V životě zdravého muže jde nakonec o pár
prostých věcí.

- Pokud chcete, aby ostatní projevovali více lásky k vám, odhodlejte se nejprve sami více milovat.
- Pokud toužíte po míru ve vnějším světě, usmířte svůj vnitřní svět.
- Pokud vás unavuje cynismus a negativita kolem vás, pěstujte zde naději.
- Pokud si přejete pokoj ve světě, najděte pokoj v sobě. Nejlépe to samozřejmě vystihl Gándhí: „Zosobňte tu změnu, kterou chcete vidět ve světě.“

Proměnění lidí proměňují druhé lidi, a to obvykle jen do té míry, do jaké byli sami proměnění. Takže tím nejlepším, co můžete udělat pro svou rodinu a pro svět, je neustále sami růst.

Richard Rohr

AKTUALITY

Česká křesťanská akademie v Letohradě vás zve na literární podvečer do ambítoř Svatojanské kaple na Kopečku - v neděli 23. 8. v 17. hod. „Podoby sonetů, podoby lásky“. Shakespeareovy sonety bude číst a komentovat Prof. Martin Hilský.

Výstava Alfons Mucha a Kyšperk pokračuje V městském muzeu až do 12. září.

PRÁZDNINY VE STREETU

Letohrad, Taušova 714, tel.: 731 420 344
Facebook: NZDM Street-Letohrad

Otvírací doba během prázdnin

Po, Út, Čt, Pá: 10 - 16:30 hod.

St - Individuální konzultace po předchozí domluvě s pracovníky NZDM Streetu

St 1. 7. - Pá 28. 8. Prázdninový turnaj ve stolním fotbálku

Celé léto Tě bude doprovázet ve Streetu prázdninový turnaj ve stolním fotbálku. Na konci turnaje budou všichni odměněni za účast v turnaji.

Pá 3. 7. Odpoledne ve skateparku

Umíš jezdit na skateboardu, či koloběžce? Chceš předvést triky, které už umíš? Jsi začátečník a chceš se to naučit? Pracovníci Streetu se na Tebe budou těšit v místním Skateparku.

Po 27. 7.-Pá 31. 7. **Výroba domácí zmrzliny**
Máš rád zmrzlinu? Chceš vyzkoušet nové příchutě? Neváhej a přijď do Streetu, kde si můžeš vyrobít podle své chuti domácí zmrzlinu.

Po 24. 8. - Čt 27. 8. **Namíchej si svůj drink**
Konečně léto! Horko! Žízeň! Přijď se osvěžit skvělým, nealkoholickým drinkem, který si vyrobíš podle sebe!

Pá 28. 8. Loučení s prázdninami a odměnění účastníků turnaje

Prázdniny pomalu končí a brzy začne škola. Přijď za námi do Streetu na rozlučku s prázdninami. Můžeš se těšit na opékání špekáčků, hraní her, poslouchání hudby atd. Těšíme se na Tebe!

TÉMA MĚSÍCE: Bezpečné léto

Každý se těší, že si užije prázdniny. Nemusí vstávat do školy. Má více času na své kamarády, s kterými může trávit více času a prožívat s nimi dobrodružství, podnikat výlety apod. Volné dny ovšem doprovází větší nebezpečí úrazů, nebezpečných situací s neznámými lidmi apod. Chceš si léto užít bez zbytečných komplikací a vyvarovat se nástrahám, které léto přináší? Přijď za námi do Streetu, kde si můžeme o těchto problémech společně promluvit a můžeme Ti poradit, na co si dát pozor.

Přátelství Boha křtem přijali

- 6. 6. Věra Patočková
Tomáš Marek Moravec
- 14. 6. Tomáš Kaválek

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 11. 7. Jan Živnuřtka
a Karolína Fikejsová

Ke vzkříšení jsme provodili

- 11. 6. Annu Kunešovou 93 let
- 13. 6. Vlastimila Nováka 55 let
- 20. 6. Ludmilu Kaplanovou 85 let

JEDNÁNÍ PASTORAČNÍ RADY 18. 6.

výtah

Pastorační plán červenec-září

- V neděli 18. srpna budeme slavít poutní slavnost Nanebevzetí Ježíšovy Matky na Šedivci a na Orlici.
Bohoslužby: v 8 h. Šedivec, v 9.30 Orlice.
- Kunčická pouť – 6. 9. v 10:30 na hřišti kunčických hasičů (představení prvňáčků, požehnání pro učitele).
- Svatováclavská slavnost – 28. září, bohoslužba v 11 h., zpěv Familia Cantorum.

Podněty od členů pastorační rady

- O nedělích 2., 9., 16. srpna a 9. září nebudou mše v Mistrovicích.
- Informace o plánování rekonstrukce fary (J. Roušar)
- z fondu Solidarity - zafinancování projektu (řeší vikariátní technik p. Šejnoha)
- příprava projektu na rekonstrukci – bude dále projednáváno s ER, farníky
- Poděkování za pomoc s výlety (J. Roušar, J. Andrášová) – skupina mladých pomohla s dětmi.
- Výuka náboženství 2020/2021
Příhlášky na náboženství připravuje Jana Andrášová, Výuka začne od 3. týdne v září (od 21. 9.) Vyučující: Roušar, Andrášová, Bernardová, Suchomel.
- Úpravy Orlického hřbitova – možnost spolupráce s městem bude znovu projednávána po prázdninách (J. Čanda, L. Majvald).
- Sběrka na pomoc Vašíkovi Štěpánovi čínila 55.559 Kč.

Zapsal: M. Hoffmann

KNĚŽSKÉ SVĚCENÍ

V naší diecézi dne 27. června vysvětil biskup Jan Vokál pět kandidátů kněžství. Jedním z nich je František Filip - letohradský rodák. Přejeme hodně síly a darů Ducha svatého k plnění jeho nové služby.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu faráři Josefu Roušarovi a Janě Andrášové za výlety, které připravili dětem na závěr školního roku.

Děkujeme všem, kdo se podíleli na úklidu kaple a přípravě bohoslužby na Kopečku, a také všem zvoníkům.

Děkujeme M. Hoffmannovi za organizaci zpěvů při Svatodušní vigílii.

Děkujeme P. Moravcovi za zajištění dezinfekce a dalších potřeb pro splnění hygienických podmínek při bohoslužbách v celé naší farnosti.

Děkujeme těm, kteří se starají o kapli v Červené za přípravu poutní bohoslužby.

Děkujeme všem, kteří si našli čas na velký úklid našich kostelů a fary.

Děkujeme panu L. Hamříkovi a E. Novotnému za výrobu a instalaci nové kované kliky na dveře v chodbě fary.

Děkujeme panu V. Bartošovi za tisk krásných vysvědčení pro děti, které chodí na náboženství.

Děkujeme O. Faltejskovi, A. Stejskalové, D. Markové, H. Andrášové, F. Novotnému, V. Novotnému a V. Novotné. Připravili program a strávili čas s mladšími dětmi z náboženství, při našich procházkách po okolí Letohradu a odpolednách plných her na faře. Děkujeme také jejich rodičům, že je pustili a zvláště panu Markovi za rychlý odvoz dětí, když nás při jednom výletu přepadla bouřka. Také děkujeme P. Hoffmannovi za doprovod při cyklovýletu s ministranty.

Děkujeme Máše Novotné za pomoc s přípravou slavnosti dětí, které šly k Prvnímu svatému přijímání a Janě Skalické, že nám předala materiály, které při přípravě dětí používáme, a že nám se vším ochotně poradila. M. Kvapilové, Róze Třetinové a ostatním děvčátům, které se ujaly hudebního doprovodu při přípravách dětí na První svaté přijímání na Kunčicích.

Děkujeme M. Vychytilové za organizaci rozlučkového opékání po bohoslužbě na Kunčicích 24. června.

S koncem školního roku bychom rádi poděkovali za spolupráci při výuce náboženství na školách v letošním školním roce: paní ředitelce Pavle Skácelíkové, paní ředitelce Haně Pavlíčkové z letohradských základních škol, a také paní ředitelce Jitce Němcové z Lukavice a paní ředitelce Jitce Moskové z Mistrovic.

Paním Jarmile Skalické, Ivě Markové, Janě, Kinscherové a Martině Bártové děkujeme za uvedení knihy Růt na Kopečku.

Děkujeme Pražskému komornímu smíšenému sboru a smyčcovému orchestru Piccolo coro & Piccola orchestra děkujeme za krásný koncert.

Když se vytratila veškerá naděje, když nikdo nepřichází na pomoc a krásy života vyprchaly, zjišťuji, že pomoc přece přichází, i když nevím jak a odkud. *Mahátma Gándhí*

ZPRÁVY Z CHARITY

BÝT POZORNÝ K TOMU, CO DRUHÝ ČLOVĚK POTŘEBUJE

Hospicový tým má ve svých řadách vedle lékařů, zdravotních sester, sociální pracovníce a psychologů i duchovní. Každý člověk je jedinečná bytost. Když z pozemského života odejde náš jedinečný blízký, zůstane po něm prázdno. Vyrovnat se se ztrátou blízkého člověka může pomoci třeba právě duchovní. Jedním z nich je Mgr. Jakub Keller, evangelický farář v Horní Čermné.

Jak jste se ke službě v Domácím hospici Alfa-Omega dostal?

Sám mám zkušenost s hospicem Cesta domů, který jsme využili, když umíral můj tatínek. Považuji práci hospice i doprovázení člověka v této životní fázi za důležité, a rád bych k tomu nějak přispěl. Mohu podpořit pacienta, doprovázející rodiny i tým zaměstnanců hospice. Přičemž v rodinách hospicových pacientů poskytují největší díl duchovní podpory – vedle své odborné práce - samy sestřičky.

Co to vlastně je „duchovní doprovázení“ a jak vaše služba probíhá prakticky?

Nejprve chci vyjádřit obdiv hospicovým sestřičkám, které umí velmi citlivě nabídnout lidem podporu duchovního, a moudře vytuší, kdy setkání rodiny s duchovním dává smysl. Moje úloha je vyjádřit lidem, že v té situaci nejsou sami. Prakticky to probíhá tak, že po domluvě s rodinou k nim přijedu na návštěvu, a jsem v tu chvíli s nimi. Nepřicházím k lidem s hotovou představou, co budou potřebovat, pokaždé je to jiné. Musím být pozorný, abych poznal, co pacient nebo pečující potřebují – může to být tichá přítomnost, dotek ruky, rozhovor, naslouchání... Vždy se snažím pamatovat na všechny, kdo se kolem lůžka pacienta pohybují včetně jeho samého samozřejmě. Pokud si pacient přeje být se mnou sám, jsem s ním sám. A pamatuji i na pečující, i oni mají své otázky, nejistoty, potřeby. Prál bych si, aby pojem „duchovní“ byl chápán ve svém širokém významu a bez předsudků – není to nic výlučně farářského. Každý člověk je duchovní. Každý člověk má duchovní otázky. A nemocní mají řadu duchovních souvislostí...

Vy jste dokonce jednoho hospicového pacienta oddával. Můžete o tom něco povědět?

Jednou mi volaly sestřičky se zvláštním přáním: jestli bych mohl oddat pár, který spolu dlouho žije, ale jeden z nich měl blízko ke smrti. Rozpoznaly, že to je něco, co by mohlo té dvojici pomoci ve chvíli umírání. Během 24 hodin jsme museli zajistit vše potřebné, paní matrikářka nám velice vyšla vstříc. Pro mě bylo krásné vidět, jak sestřičky pomohly připravit nevěstu, učesat, vytvořit v rodině atmosféru, která unesla spoustu tíživých okamžiků. A byla svatba na lůžku. Ty dvě emoce – radost ze svatby a tíha z blízkosti smrti –

tam byly stále přítomné. Pacient zemřel sedm dní po svatbě.

To muselo být smutné: běžnou svatbou něco začíná, ale tady to svatbou končilo...

V životě to je jako se svatbou i se smrtí: něco končí, něco začíná...

Co pomáhá člověku ke klidné smrti?

Každá smrt je jedinečná. Mám zkušenost, že pomáhá vděčnost. Když se do posledních životních dnů dostaví poděkování nejbližším. Každý asi nepotřebuje vděčnost vyjádřit. Kdo ale v posledních dnech života k vděčnosti dozraje, je v umírání přítomen způsobem, o který se pak mohou lépe opřít jeho nejbližší pozůstalí.

Myslíte, že hospicová myšlenka je mezi lidmi dostatečně známá? Že v dnešním světě takřka neomezených technických možností hospice napomáhají tomu, aby- chom více počítali se svou konečností?

Práci hospice a celé Oblastní charity se tato myšlenka šíří. Kdo má s doprovázením svého umírajícího blízkého zkušenost, mluví o tom pak mezi svými známými. Vždycky budou lidé, kteří tuto možnost z různých důvodů nevyužijí, a to je potřeba respektovat. Smrt vždycky domov zasáhne. Ano, uzdravuje to vztahy, i vztahy ke zdravotníkům. Někdy je vztah ke zdravotníkům podobný opravě auta v servisu: když mi auto neopraví, jsou opraváři neschopní. Ale jsou věci, které jsou neopravitelné, a jsou nemocí, na které se umírá... Právě díky práci hospice toto můžeme přijmout do svého života, a uvědomit si, že smrt je součástí našeho života.

Děkujeme za rozhovor. /M

Odpověď pana starosty na dopis uveřejněný v červnovém Okénku

Vážená paní Skalická,

děkuji za Váš dopis ze dne 22.5., adresovaný členům zastupitelstva. Ztotožňuji se, že se všichni společně snažíme, aby naše městečko bylo perspektivním místem k životu, byť nemusíme mít vždy všichni na vše stejný názor, ale to již tak v životě chodí. Důležité je, když to myslí člověk s místem, kde žije, dobře.

K Vaší žádosti za KDU-ČSL, směřované k ohňostroji při rozsvěcení vánočního stromu sdělují, že již dříve bylo radou města dohodnuto, že se ohňostroj v tomto termínu neuskuteční, nebylo přistoupeno ani již k uzavření smlouvy, která je obvykle uzavírána hned po schválení rozpočtu města. Předpokládám, že to tak již zůstane. Pořádán bude ohňostroj pouťový.

Děkuji a jsem s pozdravem

Petr Fiala

/AN

ANEŽČINY DOBROTY

Každý týden natáčím sedmákům jedno češtinářské video, ke kterému obvykle přikládám pracovní list.

Zpočátku to pro mě bylo peklo – dívat se na sebe při natáčení a pak ještě během střihání videa, to není činnost, v které bych se vyžívala.

V poslední době mě to ale docela chytlo. Nejlepší je takové to youtuberské ukazování do prostoru, kde se má něco objevit. To dělám hodně často a čím dál nadšeněji. Nebo jsem se naučila vkládat do videa různé 3D animace. Dneska tam kluci mají růžového jednorozce. Doufám, že to ocení.

Ale to jsem odbočila od tématu. V tomto příspěvku jsem totiž chtěla především pět ódy na ty jedny kluky sedmáčky!

Dovedu si představit, že jim zrovna čeština dělá v domácím vzdělávání velké problémy. Ale oni vám všichni tak makají!!

Obzvlášť Kuba mě úplně dojímá.

Kuba je strašně milý a veselý kluk. Má kopeček problémů a k tomu neuvěřitelnou maminku, která je stejně milá jako on a strašně moc ho táhne nahoru. I tak je některé učivo nad jeho síly.

Přesto se snaží. A jak. Vypracované úkoly posílá pravidelně první ze všech – dnes například asi do dvou hodin od zveřejnění videa! Moc mu jde o to, aby byl první. Už jsme si zavedli takovou tradici – on mi pošle úkoly, ke kterým připojí rozesmátého smajlíka, a já se na oplátku strašně dívím, že „to už opravdu není možné, že to máš takhle rychle hotové“. A on má velikou radost. A já taky. Minule mě asi chtěl ještě víc potěšit. Tak mi poslal fotku nějakého auta. Co může být podle jeho klukovského srdce víc?

Jenže. Já jsem asi v životě sama od sebe o žádném autu neřekla, že je hezké, ani nevím, jak se jako hezké auto pozná. Takže jsem prostě neuměla odhadnout, jestli mi ho posílá, protože WOW, nebo naopak protože neWOW. Zeptala jsem se proto svých blízkých a prý to je „moc hezký auto“. Tak jsem mu to tak napsala (samozřejmě spisovněji).

I když autům vůbec nerozumím a vlastně jsou mi i dost fuk, tohle gesto mě fakt dojalo, protože z něj byla cítit taková upřímná radost a hrdość, které by snad ani slovy vyjádřit nešly.

Ach jo, už bych si se sedmáky moc ráda dala nějakou hodinu naživo. I ty unikorny bych kvůli tomu oželela...

Jedu v rychlíku Krakonoš. Čeká mě dlouhá cesta, ale jsem na ni dobře vybavená. Mám hodně kafe, v krabičce nastrohanou mrkev s jablíčkem a oříšky a knížku. Taký myšlenky. Mraky myšlenek příjemných i nepříjemných, které se vynořují, jak se jim zachce. Sedím a dívám se ven, krajina mi před očima

pokračování na str. 12

POKUS O BAJKU

Voňavé ráno. Kolem jiskří kapky vody, jak se do nich začíná opírat slunce. Ticho. Ulice ještě spí, jen ptáci v zahradách jsou vzhůru.

Blažený svět plný barev, jak na zahradě najednou všechno rozkvetlo. Blažený, dokud se nepodívám na zem, na trávu, na dolní patro. Slimáci, slimáci, slimáci. Nevadí jim valy z mulčovací kůry, ani modré kuličky, ani sůl. Na posoleného kolegu se s apetitem houfně vrhají a konzumují jej. Kanibalové. Chutná jim úplně všechno, bramborová na stejné jako afrikáni. Nedám jim naši zahrádku. Nedám jim ani kokořík, ani floxy, ani ju-ku, ani černý rybíz, ani pivoňky, nic z toho, protože jejich kořeny pamatují ještě maminku s tátou. A tak v blažených ránech a poetických večerech, navíc po každém dešti brouzdám zahradou na lovu těch slizkých vetřelců.

Nemají nepřítel. To oni jsou predátory ničícími ubohé rostlinky. A jak jsou důmyslní. Z rostliny vykoušou její měkkou tkáň, ponechají holou kostru. To aby mohli sešplhat a zmizet někde v půdě.

Kdybych chtěla napsat bajku o kdekterém

pokračování ze str. 11

neustále kamsi spěchá a já jen tak jsem.

Ani nevím, jak se to stalo, ale najednou se mi vybaví událost stará tak dva měsíce, která ve mě nechala stopový prvek hořkosti.

Někde jsem byla a tam se hlasovalo. S předmětem hlasování jsem nebyla nijak zvlášť seznámena, vlastně mě překvapilo, že se o takové věci vůbec hlasuje, nicméně když přišla ona rozhodující chvíle, naprostá většina zvedla ruku pro. Já, aniž bych dokázala rychle vyhodnotit situaci, jsem se přidala. Proti nebyl nikdo, zdrželi se dva.

Jak typické. Sice jsem o tom nic nevěděla, ale když jsem viděla ostatní, jak hlasují, jako by mi ruka vyjela sama nahoru, tažena nějakou neviditelnou silou.

Přece nebudu vyčínvat, ještě by se mě ptali, proč jsem se zdržela, tak svou ruku radši schovám v lese ostatních. Asi nějaká pudová záležitost, nebo co.

Vlastně se vůbec nic nestalo - když jsem si pak zpětně zjistila informace, hlasovala bych stejně. Ale jde o princip - v jiném případě bych mohla takovémuhle neuváženým vzpažením někomu ublížit.

Řekla bych, že my lidé máme o sobě obvykle relativně dobré mínění. Třeba já bych se, kdybych žila v době druhé světové války, ráda viděla jako hrdinka, která u sebe přes veškeré nebezpečí ukrývá pronásledovaného. Nebo se někoho zastane. Proti většině. A pak, v téhle banální záležitosti, z níž pro mě neplynou žádné postihy, vlastně tak trochu selžu, protože jít s davem je přece tak snadné...

Tak jsem v tom vlaku nějak zfilozovatelka co? To bude tou pošmourností dneška.

Musím si z toho vzít poučení, ať už se to neopakuje. A jdu dlabat mrkev.

/AN

neduhu, co otravuje náš život, možná bych hlavním hrdinou učinila černého, vypaseného slimáka s dvorem a dvořanstvem ve všech jeho barevných a velikostních variantách.

Že by to nešlo? Slimák myslí jen na sebe, hledí si jen své potravky. Krása a rozmanitost světa ho zajímá jen pokud jde o požitelnost. Zpustoší vše, k čemu se doplazí, ale ponechá si ústupovou cestu. Požírání své oslabené druhy. Vzbuzuje nenávist a je mu to lhostejné. Možná ho takhle stránka jeho existence docela baví.

To všechno by v charakteristice hrdiny v mé bajce bylo.

A protože bajkou se poukazuje na nepravosti a zlořády, měla by ta moje bajka čtenáře vybízet, aby si všímali, kdo nedodrží zákony, kdo strhne pozornost pouze na sebe a přivlastňuje si všechny dobré skutky, kdo se zbavuje slabších a možná méně poslušných a obklopuje se těmi, co ochotně přikývají. Je mu lhostejné, že vzbuzuje nenávist, ještě dlouho může kývalům kolem sebe zajišťovat slušnou existenci.

Dvůr a dvořané v mé bajce, to by byli ti, co šíří texty vzbuzující závist a nenávist a vůbec se starají o zmatení pojmů. Všichni ti, co jsou přesvědčeni, že nejlépe rozumí tomu, jak by měli fungovat lékaři a škola, co by měla nebo neměla říkat televize a rozhlas, všichni, kteří věří na spasitelná referenda, zrušení politických stran, armády, a ti, co by chtěli napodobit Brexit. A ještě ti, co nejsou schopni vyslechnout opačný názor a reagují urážkami, hádkou, sprostotou.

Určitě bych ke dvoru přidala všechny, co pořád čekají, že hříchy našich politiků vyřeší Evropská unie, zatímco my si pro jistotu nebudem pálit prstíčky. Nějací ONI by se měli v ledačem angažovat a problémy řešit, zatímco my si v křesle počkáme. A ještě bych do té smečky přidala ty, kteří jsou přesvědčeni, že za současnou bídu může Václav Havel, protože nezrušil komunisty.

Václav Havel sám nemohl komunistickou stranu rušit, to byl úkol demokraticky volených zástupců lidu. Kdo zažíval nespravedlnost a nepravosti socialistického zřízení pod

vedením komunistické strany, rád přijal po revoluci slogan: Nejsme jako oni.

Byl to tehdy rozumný postoj. Spustit odvetu, mohly by se opakovat scény podobné těm po skončení války. Spirála viny a trestu nekonečná. A my nejsme jako oni.

Nepravosti ve veřejném životě nás štvou asi víc než slimáci, ti zmizí s podzimem. A přece se najdou chvíle svědčící o dobrých stránkách našeho života. Třeba součinnost a ochota pomáhat na začátku koronavirové krize. Jako umíme pomáhat svým bližním při katastrofách, pomáhali jsme sami sobě. To hrálo.

A že nejsme demokrati? Ale kde, jsme, když nás někdo maličko postrčí. To může před řekneme stovku shodně smýšlejících lidí vystoupit jedinec s opačným názorem. Skupina se nesouhlasně rozsumí. A stačí člověkem požívajícím obecné úcty (protože se ví, že pro sebe žádá velmi málo, zatímco pro druhé a pro obec činí mnohé) jadrně vyslovená věta: Nechte ho mluvit!

Všichni se ztiší, opačný názor nejprve v křesle vyslechnou. A potom slušně a věcně oponují.

Tak vypadá demokracie. Demokracie je diskuse, jak říkal TGM.

Vysokou míru autority a obecnou úctu naši vrcholní politici postrádají. Lidé se potřebují vztahovat k příkladným osobnostem. Příklad je povzbuzení, motor, možnost, vize lepší společnosti.

Měli bychom příkladné osobnosti vyhledávat. Ne ty, co křičí a upozorňují na sebe. Víte to, křiklouni bez bázně a studu se dokážou vždycky víc prosadit. Hledáme osobnosti, za kterými je viditelný kus užitečné práce, nepohrdají názory druhých, jsou schopni věcně debatovat, jejich devizou je spolehlivost a slušnost.

Ale to už jsem od své slimákové bajky utekla hodně daleko.

Tak hezké léto, houby, borůvky, žádné choroby a rozumné počasí vám všem. /EN

BLAHOPŘÁNÍ JANU RYBÁŘOVI

Milý Jane, blahopřejeme Ti k devětaosmdesátým narozeninám. Děkujeme Ti za to, že máš rád lidi - víc než my Tebe. Vždy jsi myslel víc na druhé než na sebe.

Děkujeme Ti i za přízeň naší farnosti a Okénku. Od začátku nám do každého čísla přispíváš nejméně jedním fejetonkem. Na malé ploše umíš říci podstatné. Jsme Ti vděční za Tvou moudrost, pravdivost a statečnost. Děkujeme Ti za Tvoji lidskost, pružnost a odvalu. Není jednoduché říkat pravdu s malou nadějí, že ji někdo chce slyšet a že se něcolepší. Hýbat se zajatými nepořádky není snadné.

Přejeme Ti i nadále jasnou mysl a dobré zdraví. Potřebujeme Tě alespoň do sta let.

Nepřejeme si to jen ze zřetelnosti.

My, faráři, nenaříkáme, ale víme, jak to s naší službou je. Lidé nás pokládají za blázny, kdo jiný by služebně kněžství přijal. Dokud nás potřebují, přijdou. Málokdo se zajímá, jak kněz žije. Je sám? Co si vybral, to má. Doslouží-li, ať jde do domova důchodců.

Ty máš výhodu v paní Heleně. Také s Tebou nezištně sloužila farníkům bez jakékoliv odměny a uznání od církve.

Jsme jí vděční, že o Tebe pečuje. Zdalipak jednou někdo poslouží i jí? Zeptá se Vás někdo, co byste potřebovali?

Děkujeme Heleně i Tobě. Oba jste vzácní lidé.

Ať Vám je spolu dobře.

Václav Vacek,
letohradští farníci
i čtenáři Okénka

FATA MORGÁNA

Až do schismatu v 11. století bylo manželství služebníků církve samozřejmostí. I papežové prvních staletí byli ženatí - dle vzoru Kristových apoštolů. Ježíš ovšem řekl, že někteří nežijí v manželství, protože se jej sami zřekli pro království nebeské (Mat 19,12). Tedy někteří se zřekli, ne všichni, a to sami, svobodně, ne pod nátlakem. Z toho vycházejme při hodnocení povinného celibátu dnešních kněží. Ten začal u prvních mnichů a poustevníků z pochopitelných důvodů, ze způsobu jejich života v kláštorech. Když ale tito nabyli v církvi vrchu, začali naléhat na celibát všech služebníků církve. Časem se to podařilo prosadit, ale jen zdánlivě. Významný psycholog a sexuolog + Slavomil Hubálek, pracující pro církev z pověření biskupů, napsal, že „celibát jako všude na světě dodržuje i u nás méně než polovina kněží. Průměrní lidé nedokáží celoživotně sublimovat svou sexualitu do služby bližním. Modlím se, aby pokrytectví prohrálo a pravda nás osvobodila.“ (Universum 2/2010). Poslední možnost, aby pokrytectví prohrálo, byla nedávno tzv. amazonská synoda. Jenže opět vyhrálo pokrytectví - zastránilo i papeže Františka. Bez něho už si asi neumíme naši církve představit, myslím ovšem to pokrytectví!

Zvažte: na jednu misku vah dobré důvody k celibátu kněží, to jest - být vždy k dispozici, nebýt determinován rodinou, to by pak byl celibát vhodný i pro lékaře, záchranáře, policisty, požárníky, učitelky?! Na druhou misku vah pak dejme dobré důvody pro zrušení povinného celibátu kněží. Zejména při volbě kněžství odradí mnoho schopných mužů život bez vlastní rodiny. Ti, kteří se touto cestou přesto vydají, mají 4 možnosti:

1/ Vytrvat v celibátu odčerpá spoustu energie, která by mohla sloužit lidem.

2/ Druhá možnost - začít ze smutku na opuštěných farách pít, nebo se uchýlovat k neplodným návštěvám farníků.

3/ Třetí možnost - najít si „partnerku“ - tajně, buď vdanou, nebo tzv. hospodyně, více méně legálně. Věřící jsou rádi, že se někdo o jejich pátera stará, vaří mu, pere, uklízí a navíc mu může být i zdrojem sebereflexe.

4/ Tato možnost je nejhorší. Kněz se dostane do situace, že nezvládne své přirozené touhy a odnesou to chlapecí nebo děvčátka. To je nedávná série neskutečných afér katolické církve.

Tak co je pak pro naši katolickou církev lepší? Trvat striktně na celibátu (jako jediné

společensví na světě!)? Moudří katolíci si nic nenamlouvají a nezavírají oči! Ty dvě třetiny „ovcí“ by neměly ovlivnit neblahou situaci, kdy ztrácíme houfně myslící lidi.

Nakonec moje životní zkušenosti člověka devadesátiletého. Brzy budu stát před Božím soudem, a právě proto mne svědomí nutí tohle psát. Už v r. 1968 řekl můj spolubratr P. František Mikulášek SJ, vězeň nacistů i komunismu, že pokud se celibát nezdobrovolní, ztratíme tisíce kněžských povolání. Měl jsem za ta dlouhá léta možnost vyslechnout desítky kněží, bohoslovců i řeholníků. Proto

tohle píšu. Mladí kněží berou na sebe ochotně břemeno celibátu ve své mladistvé euforii, jenže po letech života v církvi poznají tito nadšenci, že je to úplně jinak než si to v mládí představovali a jak jim to servírovali jejich nezodpovědní vychovatelé. Mohl bych o tom napsat minimálně jednu velice silnou knihu. O kněžském osamocení, smutku, rozporuplném svědomí, o kněžských sebevraždách, potratech, odložených využitých až podvedených ženách, o jejich pláči, o zármutku rodičů těchto kněží, o pohoršení lidí nad pokrytectvím církve, o alkoholizmu, o neurozách mnoha kněží atd. atd. Mohl bych jmenovat významné kněžské osobnosti, kdysi kandidáty na biskupský úřad, kteří mi vyznali, kolik je stálo energie zůstat věrný slibu celibátu, vynucenému církvi. Ministra školství vůbec nezajímá, jsou-li učitelé ženatí nebo svobodní. Jistě, kněží ztratí falešnou aureolu svatosti, padne jedna modla římskokatolické církve, zmizí konečně fata morgána. Kněží budou pokorně blízko lidem, protože poznají život na vlastní kůži v celé síle.

Dojde uznání tajný biskup Davídek, který vysvětlil několik desítek ženatých mužů v přesvědčení, že církev nebude mít v budoucnu možnost financí na byt a stravu svých služebníků, kterých pak může být tolik, aby mohlo nejen sloužit, ale i apoštolovat. Vraťme se ke Kristu! *Jan Rybář*

ČLOVĚK MÍNÍ, PÁN BŮH MĚNÍ

Tento výrazný nadpis článku v Katolickém týdeníku mně nadzvedl. Ono přísloví jsem od dětství slyšel z úst pokorných věřících čistého srdce a nikdo si s tím hlavu nelámá. Ale dnes vám řekne třináctiletá Marta, proč Bůh mění někdy něco, ale nezmění např. hlas Hitlera ve chrapot? Kolika hrůzám by se zabránilo! - „Když Bůh dá, tak přijedu!“ A co když Bůh nedá? - „Bůh nám dal 4 děti!“ Nedal, ty nevznikly mysticky, ale velice, velice prozaicky. - „Bůh nám vzal maminku...“ Nevzal; dostala nemoc, na

niž ještě nenašli lék, protože se většina peněz dává na zbraně... - „Dej Bůh štěstí!“ On je nabízí, ale od něho nikdo JEHO štěstí nechce. - „Bůh k sobě povolal našeho dědečka.“ Nepovolal, on byl už starý a nemocný. - „Zde očekává vzkříšení pan farář Tyrner“. Zde on nic neočekává; na věky tu bude jen pár kostiček. On už se dočkal! - Synek vzal tátovi auto a zabil se. Na parte mu napsali: „Pán zavolal a já jsem šel.“ Na to nemám slov! - Farář Žemlička, štvaný StB, usnul a vjel pod vlak: „Pánu se zalíbilo povolat k sobě našeho...“

Díky těmto pobožným frázím starého světa se děti stávají nevěrci... *Jan Rybář*

JDE O ŽIVOT! (VĚČNÝ!)

Když byla r. 1938 vyhlášena mobilizace, chodil jsem do 2. třídy obecné školy. Pamatuji to velké nadšení pro obranu vlasti; matky a ženy posílaly své syny a muže do kasáren, všude se mluvilo o nebezpečí pro národy Evropy, nikdo nelamentoval, že ho něco bolí nebo že nemůže na dovolenou... Vše bylo podřízeno jediné myšlence: záchraně!

Dnes tuší moudří lidé nebezpečné ohrožení nejen vlasti, nejen Evropy, ale celého světa. Už dávno varuje apoštol Jan: „celý svět má v moci ZLÝ!“ (1 J 5,19). Jak to? On totiž slibuje peníze, blahobyť, zábavu, kariéru, moc. Proto vládne! Ježíš slibuje jen sílu unést život pozemský a tak získat život věčný. Ten dávný boj vrcholí a my křesťané nechceme naříkat, že nás něco bolí, trápí, sužuje, ohrožuje, když to vše dáváme všanc kvůli hodnotám nepomíjejícím..

Jan Rybář

EVANGELIUM, NEBO PAN DR. MRÁČEK?

Rádi navštěvujeme zvláště o dovolených poutní místa. Tam se totiž kdysi nějak konkrétně projevil Nebe. Někdo byl zázračně uzdraven, zachráněn, obohacen zjevením nebo poslán do světa s poselstvím. Rádi bychom, aby se to stalo i v těchto bezbožných časech jako důkaz Nadpřirozena. Ale Bůh je jakoby skoupý na zázraky... To Matka Páně, ta ne. Má pro nás více pochopení a mluví k lidem ráda. Proč asi? Já si to vykládám po svém: množina katolíků jsou lidé, kteří chtějí mít zážitky s Bohem v tom řádu, který je jediné zajímavé, totiž v řádu hmotném. Ach, vidět, slyšet, žasnout! Ti však, které zajímavé řád ducha, poznávají Marii jako nepostradatelnou v plánu Božím a tedy nepostradatelnou pro duchovní život každého dne. Poznávají ji jako vítězku nad „knížetem tohoto světa“, jako zkratku na cestě ke Kristu. Lidé ducha vidí zázraky ani ne tak v Lourdech, ale všude, kde ruka Boží dělá zázraky rukama lékařů, výzkumníků, učitelů, dobrodinců lidstva, zázraky civilizace... Čtete dokument koncilu „Radost a naděje“, zejména stat 4. A uvažujte, jaký řád zajímavé vás - zda řád hmotný, nebo duchovní. *Jan Rybář*

O RUSKU A VLADIMÍRU PUTINOVÍ

S Konstantinem Eggertem, ruským komentátorem rozmlouvala Petra Procházková

K. Eggert se narodil v r. 1964 v Moskvě a vystudoval prestižní Institut zemí Asie a Afriky, mluví anglicky, francouzsky a arabsky. Vedl kancelář BBC v Moskvě, byl viceprezidentem ruské pobočky ExxonMobil Russia, královna Alžběta II. mu udělila Řád britského impéria. Je prý jediným nežidovským členem Ruského židovského kongresu. Patří mezi nejuznávanější „kremology“ a znalce nejvyšších pater ruské politiky.

Jak se vám líbila letošní velká vojenská přehlídka na Rudém náměstí?

Bylo to zábavné.

Jen zábavné?

I zajímavé. Všimněte si, jak pochodují ruští vojáci – tak nikdo jiný nepochoduje. Přitom jde o klasickou pruskou tradici z konce 18. a začátku 19. století. Myslím, že tak nepochodují ani samotní Němci.

To bylo tedy zábavné. A co bylo důležité, případně jiné?

Že nepřijel nikdo ze spojenců. Ale pro mne je hlavně zábavné dívat se na všechnu tu vojenskou techniku, která sloužila v armádě, už když jsem v ní sloužil já. Víte, co je nejdůležitější součástí ruské armády?

Atomové zbraně?

Ne. Barva. Hlavně musí být všechno čerstvě natřeno. A to bylo. Co se týče přehlídek, je v Rusku všechno v pořádku.

A nebyla letos přehlídka jiná také v tom, že se stala vlastně předehrou k akci, která může zásadně ovlivnit osud Ruska? K hlasování o změnách v ústavě?

Použila jste slovo změny?

Ano.

To nejsou změny. Ve skutečnosti jde o zakamufované přijetí nové ústavy. Protože kromě toho, že se z Putina de facto stane doživotní prezident, změní se zcela mocenská struktura v Rusku.

Zásadně budou osekány pravomoci místních orgánů moci. Prerozdělí se pravomoci mezi Státní dumou a kabinetem ministrů, dojde k vážnému omezení svobody slova, například i proto, že v ústavě bude de facto zakotven zákaz diskuse o druhé světové válce. A tak dále.

Nechtěl bych, aby si ruští občané i světové veřejné mínění lhalo do kapsy – žádné dodatky k ústavě. Ale nová ústava, která bude znamenat doživotní prezidentství se všemi důsledky.

A to lidé nechápu?

Příprava veřejného mínění na hlasování začala ve chvíli, kdy byla ukončena karanténa. Pokračovala Putinovým vystoupením 23. června, ve kterém nasliboval občanům kdeco. Pak následovalo grandiózní divadlo – přehlídka 24. června.

To vše má v lidech vyvolat jakousi povznesenou náladu – je, skončila karanténa, dosta-

neme více peněz na děti a takové nádherné tanky na Rudém náměstí!

V této atmosféře mají voliči běžet hlasovat. Celé to je Kremlem řízená PR kampaň s cílem vyvolat v lidech patričnou dávku optimismu, aby zahlceni štěstím odhlasovali Putinovi to, co potřebuje.

Proč politické vedení země nepočkalo ještě několik měsíců, až pandemie pomine, neuposlechlo epidemiology a neuspořádalo jak přehlídku, tak i hlasování třeba v září?

Rusko je zemí dobře ověřených fám. Říká se, že Putin navzdory všemu trval na přehlídce už 9. května. Velmi těžko se ho povedlo přesvědčit, aby od toho upustil.

Když se podíváte na oficiální údaje o nakažených, které zveřejňuje vláda, žádný velký zlom k lepšímu před ukončením karantény nenastal. Přesto naše vláda karanténu zrušila. Vaše otázka je mnohem důležitější, než na první pohled vypadá. Protože je to vlastně otázka o tom, nakolik sebevědomá je naše současná moc. Nakolik sebevědomá je prezidentova administrativa, která de facto plní úlohu vlády.

Zdá se, že si nejsou jisti vůbec ničím. Neodvážili se čekat až do podzimu, kdy se začnou mnohem více projevat ekonomické důsledky koronavirové krize, kdy nás možná postihne druhá vlna pandemie.

Takže karanténu zrušili kvůli přehlídce a plebiscitu?

Rusko by už její další trvání nevydrželo. Teď jsou rizika nekontrolovatelného šíření viru obrovská. Jenže ruská „věrchuška“ si není jistá, zda by ještě dokázala kontrolovat vše, co se bude v příštím půlroce v zemi dít.

To se ale říká už mnoho let, že se v Kremlu obávají lidového hněvu. Jenže projevy občanské nespokojenosti byly prozatím nicotné. Jsou tedy obavy vaší „věrchušky“ oprávněné?

Jsou. Různé renomované sociologické služby ukazují, že se v Rusku mění společenské trendy. Je jasné, že Putin se snaží stihnout vyskočit na stupátko už odjíždějícího vlaku.

V tom mu má pomoci nová ústava...

Z právního hlediska je to nesmysl. Takové hlasování v ruském právním systému nemá oporu. Je to klasický plebiscit, který neřeší právní problém, ale jde čistě o propagandistický tah. Má ukázat zemi i světu, že Putin je i po dvaceti letech stále velmi populární. Sám Putin jako každý autoritářský lídr na počátku svého odcházení touží zase vidět svůj milující a jemu oddaný lid. Proto je nejdůležitější účast. Když už lidé přijdou, hlasovat budou tak, jak je třeba. Hlavní je ukázat obrazy davů před urnami.

Ruská opozice se pře, zda jít a hlasovat proti, nebo nejít a hlasování bojkotovat. Vy půjdete?

Podle mne je správné nejít. Protože příchodem do volební místnosti legitimizujete na-prosto nezákonnou propagandistickou proceduru. Co zaškrtnete na lístku, to už není důležité.

Je skutečně Vladimir Putin přesvědčen, že bude schopen udržet se na vrcholu dalších 16 let, což by mu změny ústavy umožnily? Netuší to, co jste popsal – že se přece jen mění náklady obyvatel? Že tak úporně odmítat předat moc někomu jinému ho bude stát strašně sil, udržet režim bude drahé a nakonec stejně jednou do důchodu bude muset odejít, pokud nezemře na trůnu?

Putin se cítí být schopen řídit zemi tak dlouho, jak on sám rozhodne. Zatím je zdravý, a co je nejdůležitější, je absolutně přesvědčen, že bez něj Rusko zahyne.

Stačí si přečíst jeho článek, který napsal pro The National Interest (*The Real Lessons of the 75th Anniversary of World War II, pozn. red.*) a podívat se na dokumentární film Rusko, Kreml, Putin, který teď vysílá státní kanál Rossija.

Když tohle dokážete, uvidíte současný politický portrét Vladimira Vladimiroviče zřetelně.

On je prosycen ideou konečného sebeurčení Ruska, založeného na jediném patriotickém kánonu historie. Je pohlacen ideou vytvoření nové ruské identity, která je dědictvím sovětské a raně postsovětské identity.

A co je nejdůležitější! Je přesvědčen, že je pověřen dát Rusům nový hodnotový systém. Ve skutečnosti starý.

A co je tou hlavní hodnotou v pojetí prezidenta Putina?

Tou nejdůležitější chrabrostí ruského člověka, jeho hlavní občanskou povinností, je připravenost zachraňovat moc. Podřídít se jí a zachraňovat ji.

Jak si vysvětlit téměř patologickou závislost prezidenta Putina na tématu Velké vlastenecké války?

Putin, stejně jako to dělal Stalin, klade obrovský důraz na historii. Skýtá mu možnost se s pomocí historických metafor vyjadřovat k problémům dneška. Jako to udělal v článku The Real Lessons of the 75th Anniversary of World War II.

Válka je pro něj naprosto klíčová událost. A to z jediného důvodu: válku vyhrál sovětský národ nehledě na vše, co s tímto národem Stalin provedl. Velká vlastenecká válka je z hlediska času nejbližší hrdinský čin v ruské historii, se kterým ještě současní ruští občané mohou souznít.

Důležité je, že v té době stálo v čele země monstrum. Přesto národy Sovětského svazu šly do útoku se jménem tohoto monstra na rtech. A zachránily zemi nehledě na to, že v jejím čele stála zrůda.

Putin se ale přece necítí být monstrem, nebo dokonce zrůdou.

Ne. Ale pro Putina je to metafora toho, jaký má být vztah lidu a moci. Moc může být zločinná a Putin to nejednou přiznal, že stalinický režim takový byl.

Ovšem jestliže lidé ve 40. letech byli schopni zachránit zemi, v jejímž čele stál takový strašný člověk, znamená to, že hlavním úkolem ruského občana je – když je zapotřebí – nehledě na cokoli, nehledě na to, co mocní dělají s člověkem, vzbudit se a jít tento režim, tuto vlast, tuto moc bránit.

Pouze a jedině v tomto smyslu vidí Putin sám sebe jako pokračovatele Stalina.

Jinou podobnost stalinického a putinského režimu nevidíte?

Jsou naprosto odlišné. Putin nechce být pokračovatelem Stalina, rudého imperátora a vládce gulagů. Chce být následníkem Stalina, který přechytračil Trumana a Churchilla. Následníkem Stalina, který kontroloval polovinu Evropy.

Následníkem Stalina, s jehož jménem na rtech šli bojovat i ti, jejichž otcové, dědové a synové seděli v trestaneckém lágru. Tohoto Stalina chce Putin být následníkem.

Počínaje rokem 2011, kdy začaly v Rusku velké občanské nepokoje, a poté i po anexi Krymu rozehrál Putinův tým nekonečnou propagandistickou protizápadní kampaň. Cílem je přesvědčit Rusy, že jejich země je obklíčena pevností. A je jí třeba před Západem bránit.

Daří se to? Cítí se být Rusové opravdu obklíčeni?

Posledních šest let se to propagandistické mašinerii dařilo. Vznikl dokonce termín „krymský konsenzus“. Znamená to, že za imperiální rozpínání je lid ochoten odpustit snižování životní úrovně...

Počkejte, ale jak dlouho tohle ruský člověk vydrží? Kde je ta hranice, za kterou...

Je řada sociologických výzkumů, které ukazují, že v poslední době postupně ten krymský konsenzus vyprchává. Pozornost lidí se soustředí na ekonomické problémy, na otázky rovnosti občanů před zákonem, transparentnosti moci a vztahu Moskvy a regionů.

Moc se tak ocitla v pasti, kterou si sama nastražila. Tak dlouho hystericky volala, že Krym je náš, až tomu lidé uvěřili a Krym je přestal zajímat. Prostě je náš.

To heslo teď funguje asi stejně úderně jako Čeljabinsk je náš. Rusové uvěřili, že Krym je Čeljabinsk a Krym už nemobilizuje lid. Pro průměrného ruského občana je asi stejně důležitý jako cena diamantů na burze v Antverpách.

Když prezident Putin přišel o mobilizační potenciál Krymu, co předhodí svým občanům teď?

Je to pro něj velký problém. Posledních šest

let, a říká to i oficiální vládní statistika, klesají příjmy ruských domácností. Třikrát za tu dobu devalvoval rubl. Teď přišel koronavirus. Ale ani toto vlastně není tak podstatné – Rusové jsou připraveni ekonomicky strádat. Jsme zemí lidí, kteří dokážou přežít leccos, Rusové jsou tvrdý národ.

Putinovým největším problémem je těch 20 let, po které už zemi vládne. Ve společnosti se začíná projevovat únava a podrážděnost vyvolávaná už jen samotnou jeho přítomností ve veřejném prostoru. Někteří lidé se narodili, odsloužili v armádě a vystudovali, a to vše za Putina.

Putinův režim začíná prožívat to, co všechny autoritářské režimy, které fungují příliš dlouho. Vlastně to je velmi prosté – lidé chtějí něco nového.

I za cenu hrozby společenských otřesů, revolucí? Tím je přece zastánci věčné vlády Putina straší, ne?

Stabilita přestává být pro Rusy tak zásadní. Ano, nechtějí občanskou válku, kterou jim podsouvají: nebude Putin, bude krev, katastrofa, chaos! Ale průměrný Rus žijící ve větším městě, kde se vytváří politické klima, získal za posledních 30 let slušnou politickou zkušenost. Ví, že má co ztratit. Nechce, aby k moci přišli radikálové v kožených bundách s pistolemi za pasem. Ale chce změnu.

Jenže neví jakou...

Večer před přehlídkou ruská televize vysílala ten zmíněný film Rusko, Kreml, Putin. Byla to rekapitulace jeho posledních 20 let. Napčali tam vše, co tam nacpat šlo.

Ale jedna věc chyběla – ani slovo o budoucnosti Ruska. Vlastně ne, jedna fráze zazněla: je třeba jít kupředu. Ale kam kupředu? Když vám 24 hodin denně vykládají o válce, která skončila před 75 lety?

Putin nemá co nabídnout kromě vzpomínek na vítězství?

Nemá. Lidé to začínají chápat. Novým aspektem sociologických výzkumů, které se dělaly během posledního roku, je pocit únavy. Dokonce i únavy od imperiálních výpadů v zahraniční politice.

Lidé chtějí, aby Rusko mělo s ostatními zeměmi normální vztahy. Myslím, že tento trend bude stále silnější.

Chcete tvrdit, že Putinovy dny jsou sečteny?

Má jen dvě možnosti, jak se udržet u moci. Buď vrátit zemi ekonomický růst a lidem pocit spokojenosti, který měli po roce 2000 – tehdy každý den rostla životní úroveň.

A ta druhá možnost?

Musí zorganizovat nějakou malou vítěznou válku. A vyvolat vlnu vlastenecké mobilizace.

Pokud vážně uvažuje o tom, že zůstane v Kremlu ještě šestnáct let, a chápe, že Krym mu vystačil na pět let, můžeme si spočítat, kolik válek ještě potřebuje rozpoutat.

Takhle skutečně prezident uvažuje?

No, ve skutečnosti to nevíme. Víme, že je přesvědčen o historické nutnosti zůstat v čele země, která by bez něj osiřela.

A ještě víme, že nemůžeme garantovat nic. Nemůžeme si být jisti, že neučiní v zahraničněpolitickém směru kroky, které zajistí zemi její velikost a jemu samotnému ještě více slávy.

Vy skutečně nevyklučujete nové ukrajinské tažení ruské armády? A jakým směrem?

Ruská armáda netouží bojovat někde u ukrajinského Chersonu. Ale zároveň nemohu vyložit, že se to nestane.

Letošní vojenská přehlídka nebyla jen vzpomínkou na velké vítězství, oslavou ruské vojenské síly, ale i začátkem kampaně, na jejímž konci je hlasování o nové ruské ústavě.

Je někdo ze sousedů Ruska kromě Ukrajiny v přímém ohrožení?

Právě v době, kdy probíhá v USA předvolební kampaň, může Moskva klidně polechtat nervy NATO třeba obsazením – jen na několik hodin – estonské Narvy. Objeví se tam skupina lidí v teplákových soupravách, kteří se představí jako veteráni války v Čechsku a kteří budou pobouření útiskem ruských občanů žijících v Estonsku.

Nebo se může zopakovat výsadek ruských vojáků na Špicberkách, nevyklučují krátkodobé obsazení švédského ostrova Gotland, nakonec ani ten výpad ruských jednotek z Krymu směrem k Chersonu. Například pod záminkou zajištění zásobování poloostrova vodou.

Kreml vyslal prezident jasný signál všem bývalým sovětským republikám, Ukrajině především, když řekl, že řada republik odešla ze SSSR s větším územím, než s jakým do něj vstupovala. Znamená to, že si Rusko bude chtít vzít svá teritoria zpět?

Především pro Ukrajinu to znamená, že Rusko nepokládá proces ustanovení vzájemných hranic za ukončený, dokonce ani po obsazení Krymu ne. A Ukrajina je pro Putina tou nejdůležitější zemí.

Ovšem historický revizionismus je jedním z Putinových hlavních politických instrumentů. A proto bych ani na místě třeba Kazachstánu, Finska a pobaltských republik nijak zvlášť nepolevoval v pozornosti.

Nemůžeme si být jisti, že zítra Putin nepřijde s nějakými novými územními požadavky.

My ve střední Evropě ale v pozornosti polevit můžeme, ne?

Nedokážu si představit ruské tanky v Praze. To ne. Mohu si představovat ruskou vojenskou operaci namířenou proti zemím Pobaltí i Polsku, ale ne proti České republice a Slovensku.

Ale pozorní byste být měli. Protože v zemích jako Česko, Srbsko a tak dále Moskva používá jiné metody: kupuje si vliv, korumpuje podnikatelskou elitu penězi státních korporací, otevřeně podplácí některé politiky, podporuje krajně pravé proudy i krajně levé a neustále vede informační válku, do které jsou zapojeni i hackeři.

Kromě toho se snaží prohlubovat jakékoliv vaše vnitřní spory. Tak oslabuje nejen EU, ale celé západní společenství.

Takže například u vás v ČR bezesporu „sponzorují“ euroskeptické názory. A hlavně NATO-skeptické názory. Však je u vás ten trend dost silný a Rusko ho pomáhá posilovat.

Koho Kreml pokládá v Evropě za své největší spojence?

Kreml prodává na informačně-politické burze jedno jediné zboží – antiamerikanismus. Kdo je proti USA i NATO, ať je to komunist, monarchista, homosexuál, stoupenec teorie létajících talířů, nebo zednář, to je fuk. Hlavní je, že je proti USA a NATO.

Když budou proti NATO zednáři, bude Kreml podporovat zednáře.

Když budou proti NATO gayové, bude Putin pomáhat gayům.

Kdo nenávidí Ameriku a NATO, je Putinovým přítelem.

Myslela jsem si, že kromě jiného je Putin značně konzervativní a na gay pride by nešel, ani kdyby lidé nesli protiamerická hesla...

On by šel na gay pride, kdyby na tom závisela jeho moc a majetek. Kdyby pod duhovou vlajkou vzniklo protiamerické hnutí, Putin by ho financoval.

Veškeré Putinovo myšlení se točí kolem jediné fobie – má hrůzu z toho, že ho Západ vymění za někoho jiného.

...s pomocí nové generace Rusů, která začíná, jak říkáte, být unavena Putinem?

Putin je absolutně přesvědčen, že každý Rus, hned jak se narodí a poprvé zakřičí, už ví, že chce žít v impériu. Jenže v Rusku vyrůstá nové po-

kolení, které má zcela jiné priority. Zatím to Putin nechápe.

Naučil se jednu šikovnou věc, kterou známe z pozdně brežněvovské epochy – nikdy nezavírat hranice. To bude poslední, co udělá. On chce, aby všichni, komu se nelíbí v Rusku, odešli. Dostaneš pas za 30 eur a sbohem. Jsi svobodný. Čím dál odjedeš, tím lépe. Kdo odjede, přestává být pro Putina hrozbou.

Stále říkáte Putin rozhodl, Putin udělal, Putin vymyslel... je na všechno opravdu sám? Nemá tým? Nikdo ho neřídí?

Hlavní rolí prezidenta Ruska, která ovšem není zakotvena v ústavě, je role soudce mezi jednotlivými znesvářenými klany.

Tuto roli ale hrál už i Boris Jelcin. V jednom je putinský režim ale naprosto unikátní – je to jediný režim, ve kterém tajné služby nejsou oporou moci. Jsou sama moc. Tím se tento režim odlišuje od stalinského i hitlerovského. Himmler a Berija, vůdci tajných služeb, byli

sice klíčovými figurami, ale byli podřízeni vůdci. Jenže v Rusku mají tajné služby veškerou moc a Putin je jejich hlavním koordinátorem.

Reálnou vládou v Rusku je prezidentská administrativa, prezidiem je Bezpečnostní rada, ve které má ale poslední slovo zase Putin.

Když srovnáme to, co víme o činnosti Bezpečnostní rady, s tím, co víme o fungování politbyra v posledních letech existence SSSR, vidíme rozdíl. Máme k dispozici stenoграфické zápisy ze zasedání politbyra z roku 1979, kdy Brežněv a jeho tým přemýšleli, co dělat s Afghánistánem. Dokonce se hlasovalo! Bylo to skutečně kolektivní vedení, které komunistická strana vytvořila po Stalinově smrti.

Dnes ne! Bezpečnostní rada Ruska je orgán, kde jsou vyslechnuty názory představitelů různých resortů, ale rozhodne Putin.

A je mezi členy bezpečnostní rady někdo, kdo má na Putina významnější vliv?

Myslím, že to je tajemník rady Patrušev a ředitel Služby vnější rozvědky Naryškin. Nebo šéf FSB Bortnikov. Jejich názory jsou pro prezidenta mnohem důležitější než názory třeba ministra zahraničí Lavrova nebo premiéra Mišustina.

Putin přijímá klíčová rozhodnutí v zahraniční politice i v ekonomice. Je to logické, protože 60 procent hrubého národního produktu Ruska produkuje státní korporace, v jejichž čelech stojí Putinovi přátelé. V tomto smyslu je řízení ruské ekonomiky velmi centralizované.

Proto Putin nikdy nezmění strukturu ekonomiky, která je monopolizována a ve které došlo k plíživé renacionalizaci. Je to takový zvláštní model – veškeré zisky jdou do soukromých kapes, ale ztráty jsou kompenzovány ze státního rozpočtu.

Rosněř je toho nejlepším příkladem – když je zapotřebí, je to soukromá firma, když se to hodí jinak, je státní.

Ruská vláda v čele s novým premiérem Mišustinem ale slibuje řadu změn...

Je to systém, ve kterém se Putin a jeho přátelé stali multimiliardáři. Proto nečekejte žádné změny. Žádnou liberalizaci a ekonomické reformy.

Putin se strašně bojí opakování protestů z roku 2011. Protestů těch, kdo se díky vysokým cenám ropy po roce 2000 stali městskou střední třídou.

Lidé, kteří jezdí volvem, pijí kávu latté a jezdí na dovolenou do Itálie, jsou pro něj poten-

ciálními zrádci. To on jim přece zajistil ekonomický rozkvět, a oni, nevděčníci, vzali do ruky své iPhone, které si podle Putina koupili za jeho peníze, a začali na Twitteru volat: „Pryč s Putinem!“

Tohle jim nikdy nezapomene a nepromine. To je strašně důležitý rys jeho osobnosti – nezapomíná a neodpouští.

Petra Procházková, Deník N, 29.6.2020

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVĚTCÍCH

neděle 19.7. 16. v mezidobí
8 h. Lukavice Mdr 12,13,16-19
9 Mistrovice Ž 86 Řím 8,26-27
9.30 Orlice Mt 13,24-43

sobota 25.7. 18 h. Letohrad
neděle 26.7. 17. v mezidobí
8 h. Lukavice 1 Král 3,5,7-12
9 Mistrovice Ž 119 Řím 8,28-30
9.30 Orlice Mt 13,44-52

sobota 1.8. 18 h. Letohrad
neděle 2.8. 18. v mezidobí
8 h. Lukavice Dan 7:7-14 Ž 97
9.30 Orlice 2 P 1:16-19 Mt 17:1-9

sobota 8.8. 18 h. Letohrad
neděle 9.8. 19. v mezidobí
8 h. Lukavice 1 Král 19,9a,11-13a Ž 85
9.30 Orlice Řím 9,1-5 Mt 14,22-33

sobota 15.8. 18 h. Letohrad
neděle 16.8. Slavnost Nanebevzetí Ježíšovy Matky
poutní slavnost na Orlici a na Šedivci
8 h. Šedivec Zj 11:19a; 12: 1-10ab Ž 45
9.30 Orlice Řím 11,13-32 L 1: 39-56

sobota 22.8. 18 h. Letohrad
neděle 23.8. 21. v mezidobí
8 h. Lukavice Iz 22,19-23 Ž 138
9 Mistrovice Řím 11,33-36
9.30 Orlice Mt 16,13-20

sobota 29.8. 18 h. Letohrad
neděle 30.8. 22. v mezidobí
8 h. Lukavice Jer 20,7-9 Ž 63
9 Mistrovice Řím 12,1-2
9.30 Orlice Mt 16,21-27

sobota 5.9. 18 h. Letohrad
neděle 6.9. 23. v mezidobí
poutní slavnost na Kunčicích
8 h. Lukavice Ez 33,7-9 Ž 95
10.30 Kunčice Řím 13,8-10 Mt 18,15-20

Změna bohoslužeb vyhrazena, sledujte aktuální pořad bohoslužeb

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741